

HZ. HATİCE

**ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD**

İ s t a n b u l

2012

HZ. HATİCE

ELL HACC
HÜSEYİN VEDAD

Editör: Şafak TUNÇ **Redakte/Tashih:** Hızır ERCAN

Baskı Tarihi

Şevval 1433 /Eylül 2012

İletişim

Web: <http://huvallahu.com>

e- mail: ellhuve@hotmail.com

Basım Yeri:

Seçil Ofset Matbaacılık
ve Ambalaj Sanayi Ltd. Şti.
Tel: (90) 212 - 629 06 15 pbx

ISBN

978-605-87618-6-5

İÇİNDEKİLER

DİBÂCE.....	1-5
HZ. HATİCE VALİDEMİZİN HAYAT-I MECAZİSİ.....	7-9
HZ. MUHAMMED'İN (S.A.V) PEYGAMBERLİĞİNİ İZHAR ETMESİ VE HZ. HATİCE VALİDEMİZ.....	11-25
HZ. HATİCE VALİDEMİZİN HUSUSİYETLERİ.....	27-34
RUH VE NEFİS ALLAH'IMIZIN İLÂHÎ PROGRAMINDAKİ İSİMLERDİR.....	35-50
"KADIN" İSMİ ALLAH'IN NEFİS ARZUSUNUN TECELLİSİDİR.....	51-58
"BANA DÜNYANIZDAN SEVDİRİLDİ" HADİS-İ ŞERİFİ.....	59-69
İSLÂM'DA EVLİLİK HUSUSİYETİ.....	71-92
HÂTİME.....	93-95
RESİMLER.....	96-97
LÜGATÇE.....	99-102
YAYIMLANMIŞ ESERLER.....	103-105

ZEVC İLE ZEVCE HAKKINDA

*"Kim bildi eşin kıymetini buldu saadet
Kim bilmedi başın kese şimşiri celâdet
Boş söz demede sanma Süreyyayı Celâli
Dönmez geri her hangi bir emretse iradat
Kim gezdire can içre ebed ferî kerimin
Yahud ki perestîş ile pûs eylese payın
Bilsin ana billah eremez mevti tabii
Münfekk olamaz andan ebed neşei vuslat
Zevc ile zevce yekdiğerine Adem ile Havva
Layık mı anı bilmemek insan için amma
Bir öylece birleştiri vir ten ile canı
Yahu ne imiş anlayasın sırrı hakikat"*

Hız. Ahmed Süreyya Emin

5-6 Nisan 1328

DÎBÂCE

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Sevgili Peygamberimizin refika-i zevceleri Hz. Hatice Validemizin hususiyetleri saymakla bitmez. Hz. Hatice Validemizdeki tecelliyat ve hususiyeti belirttiğimiz zaman, dindeki bazı hususları da belirtmiş oluyoruz. Çünkü Sevgili Efendimizin yakınlarındaki tecelliyat, dinin hususiyede olan mânâlarını açıcı bir vasıf taşımaktadır.

Peygamberimizin ailesi ve yakınlarındaki tecelliyatta dikkat edilirse, Allah'ımızın, müslümanların nasıl hareket etmesi gerektiği üzerindeki arzularını ifade ettiği görülecektir.

Hz. Hatice Validemizin tutum ve davranışları, Peygamberimizin arzu ettiği kadın varlığı açısından değerlendirildiğinde, Allah'ın arzu ettiği şekilde olduğu görülecektir.

Âlemlerin yaratılmasında Allah'ın hedefi Âdem'dir. Adem'e hiçbir varlığa vermediği hususiyetleri lütfetmiştir. Ve bütün varlıkları da ona secde ettirmiştir. O nokta **zâtüz zât** noktasıdır.

Her hususiyeti kendinde cem eylemiş olan Âdem'den kadın varlığı halk edilmiştir. Allah'ımız Havva'yı, “**tam**” olan Âdem'den hâsıl etmiştir.

Madem ki Allah bütün varlıkları Adem'e itaati mecbur kıldı, o zaman da bütün varlıkların Âdem'e secde etmeleri gibi kadınların da kocalarına itaati gerekli oldu. Kadın eğer kocasını kabul etmiyorsa, kendi varlığını inkâr etmiş olur. Kadının erkeğini tam mânâsı ile kabul etmesi lazımdır. İşte bu hâl ve bu kabul Hz. Hatice Validemizde vardır. Her şeyi ile Hz. Muhammed'i (s.a.v) kabul etmiştir.

Allah'ımız **Âdem** ile **Havva**'yı '**Ruh**' ve '**Nefs**'in hakikatini öğrenmeleri için dünyaya göndermiştir. Bütün bu hususiyetlerin ve arzuların ikmal edilmesi ile Allah'ın arzusu yerine gelmiş olacaktır.

Peki, bütün bunları tahsil eden yani Allah'ın yarattığı ruhu, nefsi, erkek ve kadın isimlerinin mânâsını tahsil eden cismani ve manevi terakki etmiş ve her konuda mücehhez olan insan ne olacaktır? O, Allah'ın ilâhî bilgisinde olan bir husustur.

Esfele safilin olan bu âlemlerin nihayetinden sonra Allah'ımızın arzusunda olarak yeni âlemler yaratıldığı zaman bu gönüllerin orada nasıl istihdam edileceğini bilemiyoruz. O gönüller için ne tatbik edilecektir bilinmez ancak bu âlemdeki bütün tatbikatlar o insanlardaki ruhî altyapıyı hazırlamak içindir.

Allah'ın arzusunun yerine geldiği, ruh ve nefsin hakikatinin ayan olduğu insan o zamana kadar yaşamış

ve ikmal etmiş olduğu hususların üzerinde bir tatbikata girecektir.

Peygamberimizin Hz.Hatice Validemiz ile olan evliliği Allah'ımızın insanlara lütfetmiş olduğu evliliğın nasıl olması gerektiği ile ilgili husus olsa gerekir. Allah'ımızın Hz.Hatice Validemizdeki tatbikatı Sevgili Peygamberimizin insanlara vereceği mesajın içeriğini taşımaktadır.

Ahzab sûresi 21. âyetinde;

"Andolsun Resûlullah'ta sizin için, Allah'ı ve yevmi'l ahiri ümid edenler ve Allah'ı çok zikredenler için en güzel örnek (usve-i hasene) vardır." buyrulmaktadır.

Elbette Sevgili Efendimizin aile hayatı da insanlara en güzel örnektir. Dolayısıyla Efendimizin hanımları da kadınlar için örnek teşkil etmektedir. Bu, bütün insanlık için önemli bir husus olsa gerekir. Müslümanlar için Kur'an'da en güzel örnek olarak gösterilen Efendimizin aynı zamanda aile hayatının da örnek alınması icap eder.

Sevgili Efendimizin ve Hz. Hatice Validemizin yaşantıları Müslümanlara örnek teşkil etmektedir. Günümüzde iman vasfının azalmasıyla beraber diğeri insanlara örnek teşkil edecek inançlı aileler bulmak güçleşmiştir.

Hız. Hatice Validemizin tutum ve davranışları dünyayı hedef tutmaz. O, Allah'ımızın arzuyu ilâhîsinin tecelli bulduğu ilahî bir vazifenin idraki içindedir. Bu bakımdan bu kitapta Hız. Hatice'nin dünyevî yaşamından ziyade, O'nun manevi hususiyetleri üzerinde durulmuştur.

Hız Hatice Validemiz hakkında manevi değerlendirmelerde bulunurken onu istismar etmekten kaçınmak icap eder. Hiç kimse kendi düşüncesi ve inancı çerçevesinde onu değerlendirmemelidir. Herkesin düşüncesi kendisinedir. Bu kitapta, Rabbimizin Hız.Hatice tecellisindeki hususiyetlerini anlatmaya çalışıyoruz.

Sevgili Efendimiz Hız. Hatice Validemizden bahsederken harikulade sözler ile anlatmıştır. Bir ailenin böyle olması lazım gelir. Peygamberimizin hanımı Hız. Hatice, kızı Hız. Fâtıme ve diğer evlatlarının maneviyata olan sıkı tâbiyetleri ve Allah'ın nizamını nasıl dikkatle takip ettiklerine dikkat etmek icap eder. Bu kitap işte bu konulara dikkat çekmek için yazılmıştır.

Kıyamete yakın şu son zamanlarda nasıl hareket edilmesi lazım geldiğini anlatmaya çalışıyoruz. "**Size bir uyarıcı gelmedi mi**" düsturu ile insanlar uyarılıyor ancak insanlar nazar-ı dikkate almıyor. İster bu şekilde hareket edilsin ister başka türlü, bu kişiye kalmış bir şeydir.

Erkek ve kadın münasebetleri bugün o hale geldi ki bu yozlaşma ilk yaratılıştaki gibi bir yer değişikliğinin habercisi olsa gerekir. Bu dünyaya terakki etmek ve hakikati idrak etmek için gönderilen insan varlığı eğer hakikati anlamak noktasında bir gayret göstermiyorsa, Allah'ın nizamını ve hududunu zorluyorsa hesaba çekileceklerini düşünmelidirler. Çünkü dünya yaşamı bir maksada müstenit olarak yaratılmıştır.

İlâhî âleme gidişte kadın ve erkeğin birbirine nasıl davranması lazım geldiği ile ilgili olarak peygamberimizin ve peygamberimizle beraber hanımının ve evlatlarının yaşamlarında bizlere verilen mesajlar vardır. Bu mesajlar paralelinde yürümemiz lazım gelmektedir.

Hüve't Tevfikü'r Refik

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD

HZ. HATİCE VALİDEMİZİN HAYAT-I MECAZİSİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hız. Hatice Validemiz *Huveylid b. Esed b. Abdiluzzâ b. Kusay* soyundandır. Soyu dedelerinden *Kusay*'da Hız. Muhammed'in soyu ile birleşir. Hız. Hatice Validemizin annesi *Fâtıma bint Zaide (Zeyd) b. Cündeb (Esam) el-Âmiriyye* olup onun soyu da *Lüey b. Gâlib*'de Sevgili Efendimizin soyu ile birleşir.

Fil vakasından on beş sene önce doğduğu söylenmektedir. Hatice Validemiz asil bir soya mensup bulunduğu, üstün iffeti sebebiyle İslâmiyet'ten önce de "**Tâhire**" lakabıyla anıldığı bilinmektedir.

Hız. Hatice ticaret ile meşguldü. Bunun için de güvenli bulduğu kimselerle ortaklaşa ticaret yapmaktaydı. Çevresinde güvendiği tanıdıklarının tavsiyesi üzerine, üstün ahlâk sahibi ve güvenilir bir insan olarak bilinen Hız. Muhammed (s.a.v) ile ortaklık anlaşması yaptı ve kölesi Meysere'yi de hizmetine vererek Şam'a (Suriye) gitmesini istedi. Dönüşte başarılı bir tacir, dürüst ve doğru sözlü bir insan olduğunu gördüğü, Meysere'den ahlâkı ve davranışları hakkında bilgi aldığı, bütün bu özellikleri sebebiyle kendisine hayran kaldığı Hız.Muhammed'e evlenme teklif etti, Efendimiz de kabul etti. Sevgili Efendimiz evlendikten sonra Hız. Hatice'nin evine taşınmıştır.

Hz. Hatice validemizin amcasının oğlu olan Varaka bin Nevfel'den manevi bilgiler aldığı tarihi kaynaklarda mevcuttur. Varaka bin Nevfel kutsal kitapları bilen âlim bir zattı.

Hz. Hatice Validemizin 65 yaşında, Ramazan ayında, Peygamberimizin Medine'ye hicretinden önce Hakk'ın rahmetine kavuştuğu bildirilmiştir.

Sevgili Efendimiz; **"Bu ümmetin hanımlarının en hayırlısı Hatice'dir"** buyurmuşlar ve Hz. Hatice Valideyi daima hayırla yad etmişlerdir. Bir kadın için yani temsil ettiği nefis makamı için bu, en güzel bir husus olsa gerekir.

Hz.Hatice'nin yokluğundan dolayı Sevgili Peygamberimizi teselli etmeye çalıştıkları zaman Efendimiz; **"Evet, o çocuklarımmın annesi, evimin hanımefendisi"** buyururdu.

Ahzâb sûresi 6. âyetinde;

"Peygamber, müminler için nefislerinden evlâdır ve onun eşleri onların anneleridir" buyrulmaktadır.

Efendimiz bütün insanlara örnek olduğu için Efendimizin hanımı da bütün hanımlara örnektir. O, bütün insanlığın en çok ihtiyaç duyduğu model insandır.

Hz. Hatice Validemiz "**Seyyidetü nisâi Kureyş/ Kureyşli hanımların hanımefendisi**" ismi ile bilinirdi. Son derece sağlam karakter sahibi bir kadın olarak müşriklere karşı daima dimdik durmuştur.

Hz. Hatice çok zengin ve soylu bir aileden gelen bir hanımdı ve İslâm'a yaptığı hizmet ve fedakârlıklarla da bu halini ebedi bir manevi servete dönüştürmüştür.

Hz. Hatice hiçbir zaman zenginliğini eşine karşı üstünlük sebebi saymamıştır. Allah'ın rızasını kazanmak ve Hz. Hatice'yi ebedileştirmek için onu ananlara ne mutlu; Hz. Hatice Validemizi örnek alan hanımlara ne mutlu.

Allah'ımız âlemlere rahmet olarak irsal eylediği habibi Hz. Muhammed'e eş olarak Hz.Hatice annemizi seçmiştir. Hz.Hatice validemizin şahsında Allah bize sevgiyi ve aşkı öğretsin. Amin.

HZ. MUHAMMED'İN PEYGAMBERLİĞİNİ İZHAR ETMESİ VE HZ. HATİCE VALİDEMİZ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Allah'ın vahdaniyetini Sırr-ı Âdem yani her zamanın sahibi olan gönül noktası ile bütün varlıklara ilan etmesi hususu olarak dünyada zaman hususiyeti (Dehr Sırrı) ortaya çıkmıştır ki, o da Zamanın Sahibi'dir. Allah'ımızın son olarak nübüvvet makamından Peygamberimiz ile ve O'ndan sonra O'nun yolundan zuhur eden velâyet gönülleri ile bütün insanlara lütuf yapmıştır.

Allah'ın kendinden kendine meydana getirdiği Deryayı Nuru Muhammed'den bütün âlemler hâsıl olmuştur ki, Efendimiz bu idrak içindedir.

Hadis-i şerifte; **Allah evvela benim nurumu yarattı.**" buyrulmuştur.

İslâm tarihinde, Sevgili Efendimiz'e ilk vahyin gelmesinden sonra vahyin kesildiği söylenmektedir. **Fetretu'l-Vahiy** olarak değerlendirilen vahyin kesilmesi iddiası doğru olmasa gerekir. Çünkü Rabbimiz her an Peygamberimizle beraber, her an O'nun yetişmesi ile ilgilidir.

Deryayı Nuru Muhammed bütün varlıklara peygamberdir. Bu üç senede vahiy kesilmemiştir, ancak Peygamberimizin bu azim nübüvvet vazifesine hazırlanması söz konusudur. Bu, HU'nun bütün varlıklar için olan talimatıdır.

Deryayı Nuru Muhammed ki, **Ruh-u Küll** noktasıdır. O noktada her türlü isim faaliyettedir. İnsan varlığı Deryayı Nuru Muhammed'in temsil noktası olarak yaratılmıştır.

Hz. Muhammed (s.a.v) sadece bu dünyaya değil bütün âlemlere hitap ederek nübüvvetin hatmini yapan ilâhî gönül noktasıdır. Bütün âlemlerin fevkinde olarak sadece bizim semamıza değil ve fakat yedi semadaki bütün varlıklara insanlara ve cinlere ve bilmediğimiz nice varlıklara nübüvvet edecektir.

Peki, bütün bunların yükü nasıl taşınacaktır? Her âlemin başka bir yaşayışı vardır. Bu âlemlerde bulunan varlıkların iç duyguları nelerdir? Onlara nasıl hitap edilecektir?

Yedi sema birbirine benzemez bir yaşayışa sahipken, hepsinin fizik kuralları farklıken ve buralardaki namütenahi varlıkların hepsinin tecellisi değişikken bunların hepsine birden cevap verecek bir makama gelebilmek için ne kadar zaman lazımdır? İşte bu üç yıllık zaman zarfında peygamberimiz bunları hatim etmiştir.

İnsanlar sıfat vasfındadır. Sıfat varlıklara yine, sıfat hitap edecektir. Onun için Allah'ın görüldüğü gönül noktası olan insan ile diğer insanlara hitap ediliyor. Çünkü Hakk yakınlığı bulmamış kişi Allah'ın hitabına dayanamaz. Peygamber Efendimizin fetret devrinin hususiyyetinde; Allah'ın Efendimiz ile bütün varlıklara hitabı söz konusudur. Allah, Peygamberini üç sene içinde muhkem hale getirdi; O'nu tüm varlıklara hitap edecek bir seviyeye getirdi.

Peygamberimiz ilk İslam davetini ailesine yapmıştır. Hz. Hatice Validemiz, Efendimiz İslâmiyet'i bildirdiği zaman şeksiz şüphesiz olarak ilk tasdik eden ve Sevgili Efendimizin hanımı olarak nefsin ruha tabiiyetinin nasıl olması gerektiğini işaret eden bir hususiyet göstermektedir. Peygamberimizin hanımı, Allah'ımızın zevce ve zevce isimlerinin tatbikatındaki Allah arzusunun idrakinde idi.

Bu konu çok mühimdir; **çünkü ruh-i aslî'nin nefse teklifidir. Yani ilk inanç teklifine dinin nefsi temsil eden kadın tarafından kabulü olsa gerekir. Yani nefsin ruha imanıdır.** Sevgili Peygamberimiz bu teklifi yaptığı zaman Hz. Hatice Validemiz hiç düşünmeden büyük bir arzu ve sevinçle kelime-i şehadet getirerek Müslüman olduğunu ifade etmiştir. Ondan sonra da hayatı boyunca Sevgili Efendimizi maddi-manevi her şeyi ile desteklemiştir.

Burada nefsin ruha itaati de gör÷lmektedir. Böylelikle ilk cemaatin Hz. Hatice olduğu gör÷lmektedir. **Bir kadın kocasını her şeyi ile desteklerse o koca muvaffak olur. O zaman Allah'ın arzusu Âdem sırrı tam temsil olmuştur.**

Sevgili Efendimiz bu ilâhî vazifesini yerine getirirken Hz. Hatice'nin evini kullanmıştır. Daha sonra çeşitli yerlerde de devam edilmiştir.

Hz. Hatice Validemiz İslâm'ın yayılıp bilinmesi için Sevgili Efendimiz ile beraber çalışmıştır. Hanımları İslâm'a davet etmiş, Peygamberimizi her an desteklemiş, Efendimizin hanımı olarak kendisine yakışanı en güzel şekilde yapmıştır.

Bir eşin vazifesi eşinin inanç ve fikirlerini kabul ve tasdik ederek itaat etmektir. Asıl olan, kadının her durumda bir ruhta birleşmesidir. Sevgili Peygamberimiz ilk davetini Hz. Hatice Validemize yani nefesine yaptı. Bu daveti bekleyen Hz. Hatice Validemiz hiç düşünmeden büyük bir sevinçle kabul etti ve Müslüman oldu. En mühim mesele budur.

Hz. Hatice kadın olmasına aldırmadan büyük bir cesaretle, eşinin yanında olduğunu onu desteklediğini göstermek, inananları da cesaretlendirmek için ölümü göze alarak onunla beraber Kâbe'de müşriklere meydan okuyarak namaz kılardı.

Hız. Hatice eşinin kendisine ihtiyaçı olduğunu anladığı an hiç düşünmeden onunla birlikte Hira Mağarası'nda kaldı. Onunla tefekkür eder, duygularını paylaşırdı. Sevgili Efendimiz yıllarca süren bu zor şartlarda Sevgili eşi Hz. Hatice'yi hep yanında bulmuştur. Peygamberimiz her bunaldığında eşinin desteğini almıştır.

Hız. Hatice Vâlidemiz, Sevgili Efendimiz Hira Mağarası'na inzivaya çekildiğinde, emrinde çok sayıda hizmetçi olmasına rağmen yemeğini bizzat kendisi götürürdü. Peygamber Efendimiz (s.a.v) de Hz. Hatice Validemizin geleceğini hisseder, dağın eteklerine kadar iner onu karşılardı. Zira Hira Mağarası'na çıkan yolun meşakkatini bilir ve değerli eşine kıyamazdı.

Sevgili Efendimiz eve düşünceli olarak döndüğünde, Hz. Hatice Efendimizi sevgi ve şefkat ile karşılar, Efendimizi dinler ve teselli ederek sıkıntılarını hafifletmeye çalışırdı. Eğer eve gelmesi gecikirse, gider Efendimizi arardı.

Bir gün, Hz. Hatice Validemiz, her zaman olduğu gibi kocasının yolunu gözlerken yakınları: **"Ey Hatice neden böyle yapıyorsun, hava çok sıcak, yaşlı vücudun yorgun düşecek."** dediler. Hz. Hatice; **"Benim Efendim güneşin altında iken ben gölgede durmam"** diyerek eşler arası muhabbetin, ruh ve nefsin birlikteliğinin ne mânâya geldiğini bizzat yaşayarak göstermiştir.

Bu olaylar eşlerin aynı ruhî hâl içinde yaşadıklarını göstermektedir. Gerçek aile birliğinde eşler daima birbirlerini hissederler. **Sevgi birliği denilen husus bu olsa gerekir.**

Hız. Hatice Validemiz, eşinin kendisine ihtiyacı olduğu zaman daima Peygamberimizin yanında olmuştur. Sevgili Efendimizin bu özel günlerinde kendisine ihtiyacı olduğunu fark ettiğinde her şeyi bırakarak yardımına koşturmuştur. Hız.Hatice Validemiz Peygamberimizin peygamberliğini ilanından evvel de sonra da çok büyük bir saygı ile Efendimizi desteklemiştir. Sevgili Peygamberimizi çok sevdiği için Efendimizi incitecek şeylerden daima uzakta durmuştur. İnsanlar Efendimizi inkâr ederken Sevgili Hız. Hatice Validemiz Peygamberimizi daima desteklemiş ve yardımına koşturmuştur. Peygamberimiz Hız. Hatice Validemizin bu hususiyetini daima övmüştür.

Hadis-i Şerif'te Sevgili Efendimiz: "**Cennet kadınlarının en üstünleri; Hüveylid kızı Hatice, Muhammed kızı Fâtıme, İmran kızı Meryem ve Müzahim kızı Âsiye'dir.**" buyurmuşlardır.

Bu hanımların hepsi de fevkalâde hanımlardır. Hepsinde ayrı hususiyetler ve tatbikatlar zuhur etmiştir.

Hız.Hatice Validemiz Sevgili Efendimize her zaman destek olmuş, ilk vahiy geldiğinde Efendimize: "**Sana**

gelen melektir" diyerek O'nu desteklemiş ve iman edenlerin ilki olmakla şereflenmiştir.

Peygamber Efendimizi amcazadesi Varaka b. Nevfel'e götüren de Hazret-i Hatice'dir. Varaka, Efendimizi dinledikten sonra; **"Allah'a yemin ederim ki, sen bu ümmetin peygamberisin sana gelen melek Hazret-i Musa'ya gelen Namus-u Ekber isimli melektir. Kavmin seni Mekke'den çıkaracakları zaman keşke sağ olsam da sana yardım etsem!"** demiştir.

Haz. Hatice bir gece rüyasında güneşin Mekke üzerinde döndüğünü ve yavaş yavaş aşağı inerek onun evine girdiğini gördü. Rüyasını Varaka'ya anlattı. Varaka onun rüyasını şöyle tabir etti: **"Şöhreti âlemi tutacak büyük birisiyle evleneceksin."**

Haz. Peygamber'e (s.a.v) Varaka b. Nevfel hakkında soruldu. Haz. Hatice: **"O seni tasdik etti ve sen peygamberliğini izhar etmeden önce vefat etti"** dedi. Resulullah (s.a.v) şu cevabı verdi: **"O bana rüyada gösterildi. Üzerinde beyaz bir elbise vardı. Şayet cehennemlik olsaydı, beyaz renkli olmayan bir elbise içerisinde olması gerekirdi."**

Varaka b. Nevfel, Tevrat'ı ve İncil'i okumuş âlim bir zattır. Haz.Hatice'nin amcasının oğludur. Haz.Hatice'nin manevi konularda Varaka bin Nevfel'e danıştığı

anlaşıyor. Rüyalarını dahi Varaka'ya anlatması, ondan manevi bilgiler ve tavsiyeler alması ve bu tavsiyelerine de uyması, Varaka'nın irşad hususiyetini göstermektedir.

Hz.Hatice, Efendimizle evlenmeden önce de manevi bilgilere sahipti. Nitekim Efendimizin amcası Ebu Talib'e hitaben; **“Benim Hz.Muhammed ile evlenmem gerekiyor, çünkü Allah'ın emri böyle”** demiştir. Bu tarihi bilgi Hz.Hatice'nin Efendimize talip olmasındaki hususiyetin ne ticaret ne de başka bir şey, tamamen manevi olduğunu göstermektedir.

Hâlbuki umumi kitaplarda Hz.Hatice'nin evlilik teklifinde, Efendimizin **“dürüst tacir”** kişiliğini ön plana çıkarırlar. Böyle bir izahat bu izdivacı dünyevî kılar. Eğer bu teklif dünyevî olsaydı Hz.Hatice bütün zenginliğini Allah rızası için harcar mıydı? Bilakis bu izdivac manevidir. Hz.Hatice'nin Hz.Muhammed ile evlenmesini Varaka b. Nevfel de istemiştir. Evlilik aslında dinî bir husustur.

Hz.Hatice Kureyşî olması ile asil ve vefat etmiş eşlerinden kalan mirası sebebiyle çok zengin bir hanımdı. Mekke'nin zenginleri onunla evlenmek istemelerine rağmen o kabul etmemişti. Onun bir tek arzusu vardı o da Allah'ın rızası idi. Hz.Hatice, Efendimiz ile ondaki manevi hususiyeti ve ondaki Hakk nurunu hissettiği için evlenmek istemiştir.

Anlaşıyor ki, Hz.Hatice, Varaka bin Nefvel tarafından manevi olarak bir yetiştirme içerisinde. Varaka, son peygamberin geleceğini ve onun bu bölgede zuhur edeceğini bilmektedir. Zaten bu bilgi Yahudi ve Hristiyan âlimlerinde de vardı. Hz.Hatice'nin Efendimiz ile ilgili bazı manevi işaretler aldığı da anlaşılmaktadır. O halde Hz.Hatice tamamen Allah rızası için evlenmiş ve bu idrak ve iman ile kocasına teslim olarak ona hizmet etmiştir. Bu bakımdan Hz.Hatice validemiz yeri doldurulamayacak çok hususi bir hanımdır.

Sevgili Efendimiz peygamberliğini izhar ettikten sonra kendisini yeryüzünde ilk kabul ve tasdik eden insan olan Hazret-i Hatice ile bir gün namaz kılarken Hz. Ali onları gördü. Ne yaptıklarını sordu ve o da bu müşahededen sonra İslâm'ı kabul etti.

Peygamberimiz İslâm'ı va'z ettiği zaman Hz. Hatice Validemiz O'nun arkasında namaz kılarak bir ailede kadının kocasına nasıl uyması gerektiğini göstermektedir. Hz. Hatice'nin peygamberimizin arkasında namaz kılması, imam olarak O'nu kabul ve tasdik ettiğini göstermektedir. Bu, bir ailede kadının kocasına karşı davranışlarının nasıl olması gerektiğini gösteren bir tablodur.

Hanımlardan Müslüman olan ilk kişi Hz. Fâtıme Validemizin valide-i muhteremeleri olan **Hz. Hatice**, gençlerden ilk Müslüman olan Hz. Fâtıme Validemizin

zevcesi olacak olan **H.z.İmam-ı Ali**'dir. Bu nokta H.z. Fâtıme Validemizin hususiyeti ile de ilgili bir konu olsa gerekir. Çünkü **H.z.Hatice, “Ehl-i Beyt’in” annesidir.**

H.z. Hatice Validemizin hem çok zengin bir hanımefendi hem de fevkalade zeki bir hanım olduğu bilinmektedir. Sevgili Peygamberimizdeki manevi tecelliler zuhur etmeye başladığı zaman H.z. Hatice bu konudaki tecelliyatı desteklemiş ve Allah'ın Sevgili Efendimizdeki arzusunun tahakkuku için say u gayret göstermiştir. Ve bütün servetini de bu yolda seve seve harcamıştır. Bu, her kadının yapabileceği bir davranış olmasa gerekir.

İslâmiyetin zuhurunda Mekkeli müşrikler aldıkları bir karar ile müslümanlara boykot uyguladılar. Buna göre müslümanların yaşadıkları mahalleleri abluka altına aldılar, müslümanlar ile alışverişi kestiler.

Müslümanlar Mekke'nin doğusunda kayalık ve susuz bir yer olan **Şib** bölgesine sürüldü ve 3 yıl boyunca müşrikler tarafından abluka altına alındılar. Yiyecek içecek dâhil hiç bir şeyin girişine izin verilmiyordu. Müslümanların evlerine temel ihtiyaç maddelerinin girmesine dahi mani oldular. Bu zor zamanlarda müslümanların geçimleri H.z. Hatice Validemiz tarafından sağlanmıştır. H.z. Hatice Validemiz servetini müslümanların yaşamını sürdürmeleri için feda etmiş, imkânlarını kullanarak müslümanların iâşesini temin etmiştir. Öyle zor şartlar

altında idilerdi ki, müslümanların mahallesine yiyecek taşımak için Mekkeli müşriklere haraç dâhi verilmiştir. Hatta bu zulme dayanamayan bazı müslümanlar iki defa Habeşistan'a hicret etmek mecburiyetinde kalmıştır. Bütün bu zahmetli yaşamda müslümanların ihtiyaçlarını Hz. Hatice Validemiz kendi servetinden karşılamıştır.

Hz. Hatice Validemizin bütün maddi zenginliğini tamamen Sevgili Efendimizin emrine vermesindeki ince nokta, Hz. Hatice Validemizin Sevgili Efendimizin nefsi noktası olması sebebiyle, nefsin ruha olan tâbiyetini izhar eylemesidir. Hz. Hatice, nefsin ruha tâbi olması gerektiğini hakkıyla bildiğinden, bu teslimiyetinin icabı olarak her şeyini kendi asliyyet-i ruhîyesi olan Sevgili Efendimize tâbi kılmıştır.

Esasta koca ruh-i ilâhiyi, kadın da nefs-i ilâhiyeyi temsil eder. **Kocanın ve kadının evlenmesi, ruh ile nefsin birleşmesi anlamındadır.** Dünyevi ve cismani bir tatbikat olarak bakılan evlilik tatbikatının manevi ve hakiki anlamı böyledir.

Taberanî'den naklen Hz.Aişe'den rivayet edilmiştir: Resulullah (s.a.v) şöyle buyurdu: "**Miraca götürüldüğümde beni cennete dâhil ettiler ve ben cennet ağaçlarından bir ağacın yanında durdum; öyle bir ağaçtı ki, cennette onun gibi güzel, yaprakları beyaz ve meyvesi hoş olan bir ağaç görmemiştim;**

onun meyvesinden alıp yedim; bu benim sulbümde nutfeye dönüştü; yeryüzüne döndüğümde Hatice'yle bir araya geldim ve o, Fatime'ye hamile kaldı. O zamandan beri ben cennet kokusuna iştihak duyduğumda Fâtime'nın boynunu kokluyorum." (*Müstedrek-üs Sahihayn, c.3, s.156.*)

Peygamberimizin Miracının nihayetinde, Hz. Hatice Validemiz ile birlikteliği Allah'ımızın ruh ve nefis beraberliğindeki tevhidi işaret etmektedir.

Peygamberimizin ruhi halini yine kendi nefsi olan Hz. Hatice Validemiz ile paylaşması ruh ve nefsin birlikteliğindeki tam tevhidi göstermektedir. Hz. Hatice Validemiz böylece mirac yapmıştır. Zaten mümine kadının miracı mümin kocası ile olur; **nefis miracını ruh ile yapar.**

Peygamberimizin miraçta Allah ile olan ünsiyetinde Allah'ın hâsletlerinin onda olması icap ediyordu. Çünkü o takdirde İnsan-ı Kâmil'i işaret eden bir husus olacaktı. Peygamberimizde nefis eksik olsaydı o zaman mirac eksik olacaktı. Hâlbuki Peygamberimizin Allah ile olan konuşması Allah'ı tam temsil noktasında olduğunu göstermektedir. Tam tecelli bu bütünlüğü ve tevhidi işaret etmektedir. Hz. Muhammed (s.a.v) Allah'ı tam olarak temsil eden noktadır. Nitekim Peygamberimiz; **“Beni gören Hakkı görmüştür”** buyurmuştur. (*Buhari*)

Maneviyatta seyr-i sülûk yapan kadın miracını kendi asliyeti olan kocasında yapar. Eğer kocası velâyet yolunda yürümüyor, yani Âdem noktasında değilse o hanım miracını Mürşid'in lütfu ile yapar.

Hadis-i şerifte; "**Cennette bir pazar yeri vardır. Cennetlikler her Cuma günü oraya gelirler. Kuzey rüzgârı eserek yüzlerini ve elbiselerini okşar da daha güzel ve alımlı olurlar. Daha güzel ve daha alımlı olarak eşlerinin yanına dönünce eşleri onlara 'vallahî daha güzel ve daha alımlı oldunuz.' derler. Cennetlikler de eşlerine 'vallahî, bizden sonra siz de daha güzel ve daha alımlı oldunuz.' diye cevap verirler.**" (Müslim) buyrulmaktadır.

Bu hadis-i şerif ilâhî âlemde de nefsin temsil noktası olan kadın varlığının ruhu temsil noktası olan Âdem varlığı ile Allah'a yakınlaşacağını işaret etmektedir.

Cuma namazına giden erkeklere Allah'ın lütfettiği manevi feyz ve güzellikten kocalarını evlerinde bekleyen hanımlara da lütfedileceği anlaşılmaktadır.

Bir kadının manevi güzellik kazanması Allah'ın nizamı dâhilinde kocasına uyması ile mümkündür. Kocasını tasdik ve itaat etmeyen hakikate varamaz. Onun eşi demek, Allah'ın **zevc** ile **zevce** isimlerini yaratmasındaki hedefi bilmek ve Allah'ın arzusu oluşunu ya-

şamak demektir. Bu tasdikte olan kimse Allah'a itaat etmiş olur.

Cuma günü bütün varlıklar kendi varlık mazhariyetlerine göre Allah'a şükürlerini eda ederler. Bütün yaratılmışlar içinde, bu şükrü burada eda edenler ilâhî âleme gittiklerinde de bu şükrü eda ederler.

Hz.Pirimiz Abdülkadir Geylânî bir menkıbesinde şöyle buyurmuştur: **"Cuma günü oldu, Allah sizi toplantıya davet ediyor," diye haber gelir. Kişi gayet güzel giyinir ve toplanılan yere gider, orada Peygamberimiz ve yakınları ve evliyalrı ve makbullahları, birbirleriyle karşılaşıyor ve selamlaşıyorlar. Sonra münadiler tarafından, "herkes hazırlansın Allah tecelli edecek," buyrulur. Herkese kendisinin girebileceği kadar bir hücre zuhur ediyor. Kişi herkesten ayrı kalıyor. Allah o an insanlara tecelli ediyor. Bir müddet sonra o tecelli kaldırıyor ve hücreler de kalkıyor. Birbirlerine bakıyorlar hepsinden namütenahi nur zuhur ediyor.**

Hepsi o nurlu halleriyle birbirlerine veda edip evlerine dönüyorlar. Evlerine geldiklerinde bütün ailesi yerlere kapanıyor. Ona "ne mutlu sana Allah sende tecelli etti", diyorlar."

Cuma sadece dünya yaşamı ile ilgili değildir. Dünyadaki Cuma tatbikatı ilâhî âlemdeki hakikatin dünyadaki yansımasıdır.

Nefis, ruhtan intişar eden bir hususiyettir. Nefis, ruh ile mütalaa edilir, çünkü yaratılan ilk insan Âdem'dir. Allah'ın kendi varlığından bir ruh üfleyerek yaratmış olduğu Âdem varlığında nefis başta olmak üzere pek çok isim meriyettedir. Ruh, başlı başına bir varlıktır. Cuma namazında Allah'ımız ruhların cem olmasını arzu buyurmaktadır. O yüzden Cuma kadınlara farz olmamıştır.

Bu konu ile ilgili olarak hazırlanmakta olan “**Cuma'nın Fazileti**” kitabında daha fazla izahat verilecektir.

HZ. HATİCE VALİDEMİZİN HUSUSİYETLERİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

HZ.Hatice isminin zahir ve dünyevî görünmesinin üzerinde o ismin hakikat mânâsı ile değerlendirilmesi gerekir ki, herhalde kitabımızdaki murad-ı ilâhî bu olsa gerekir.

Peygamberimizin yakınları, ailesi, hanımları, çocukları, torunları hepsi Peygamberimizdeki tecelliyatın hususiyetlerini ihtiva eden isim tatbikatlarıdır. Bu şekilde değerlendirilirse o zaman hem Peygamberimizi hem de HZ.Hatice validemizi daha iyi anlamış ve idrak etmiş oluruz.

Bütün bu isimlerin '**Muhammed**' (s.a.v) ismine bağlanması ile Peygamberimizin birliği ve Hüve'de buluşmalarının tekliği ifade edilmektedir.

HZ.Âdem, Allah'ı Rabbi olarak bilmiştir, yani Hüve olarak... Hüve; "**Benim ismim Allah'tır**" buyurmuştur. Burada şöyle bir anlayış olabilir: Allah var bir de Hüve var. Hayır. Bu iki kelimeyi ayıramayız. Allah Hüve'nin ismidir. Bu meseleyi ehl-i zahir idrak edememiştir. Bu meseleyi velâyet idrak etmiştir.

Bu konuların bu şekilde açılması yani **Hüve** husu-

siyetinin açılması, artık nihayete gelindiğini işaret etmektedir. (Bu konu hakkında daha geniş bilgi için bkz EL-HÜVE kitabımız)

Erkek ve kadın varlığı için de benzer bir yansıma söz konusudur. Ehl-i zahir erkek kadın beraberliğine tamamen dünyevi açıdan bakmaktadır. Bu konudaki ince manaları ifade edememişlerdir. Bu noktayı da velâyet anlamış ve hakikat nazarı ile değerlendirmiştir.

Hz. Hatice Validemizdeki en büyük hususiyet onun '**Muhammed**' (s.a.v) ismine olan tabiyeti ve yakınlığıdır. O bütün varlığı ile nefsin ruha olan bağlılığını en yüksek makamdan izhar etmiştir. Bu izhariyet, Allah'ın birlik ve vahdaniyetini kabul, tasdik ve ikrarını işaret etmektedir.

Nitekim bu noktada ruhun olduğu gibi nefsin de sahib-i hakikati olan Sevgili Efendimiz, kendisine tâbi olan nefse ne kadar nazik davrandığını, ne kadar müşfik davrandığını ve üstelik de; "**cennet annelerin ayakları altındadır**" buyurarak son derece ileri bir makam verdiğini ve annedeki şefkatin çok ileri olduğunu bildirmişlerdir.

Allah'ın musavvirindeki kadın arzusunun temsil noktası Hz.Hatice'dir. Allah'ın kadın arzusunun en makbul halini Hz.Hatice tatbikatında görmekteyiz. Bu tatbi-

kat ile Hz.Hatice bütün müslüman hanımlara Allah'ın arzusunun örnek noktasını temsil eder.

Elbette Hz.Hatice, kocası Hz.Muhammed'e sevgiyle bağlıdır. Onların arasındaki sevgi ve aşkı Allah arzusunun bir ikramı vardır.

Hz.Muhammed ile Hz.Hatice beraberliğindeki öz nedir? Onlarda Allah'ın erkek ve kadın birlikteliğinin en mükemmel örneği vardır. Bütün müslümanlar için aile modeli Peygamberimiz ile hanımı Hz.Hatice'dir.

Sevgili Hz. Hatice Validemizin Hz. Peygamberimize sonsuz bir şükrü, Allah'a sonsuz bir hamdı vardır. Onun hamd ve şükrü, **"Ya Rabbi bana Seninle ünsiyet etmeme sebep olan kocamı lütfettiğin için hamd olsun"** niyazıdır. Çünkü kocası ile birlikte olduğu zaman tam tevhidi ve Allah ile birlikte olduğunu idrak etmiştir. Bu, aynı zamanda kadının miracıdır. Hz. Hatice Validemizde bu idrak vardır. Bu idrak ve düşünce olursa o zaman kadınlığın idrak ve ikrarı yapılmış olur. Çünkü evlilik Allah'ın bir arzuyu ilâhîsini yerine getirmek demektir. İnsan böyle düşünürse bu husus ibadet olur.

**HİÇ KİMSE KADINA BU MAKAMI VERMEMİŞTİR.
NEDEN PEYGAMBERİMİZ KADINLARA BU MAKAMI
LÜTFETTİ?**

Hakikati bulmak için tevhide gelmek lazımdır. Onun için Sevgili Peygamberimiz tevhidi en yüksek anlayıştan ve makamdan insanlara lütfetmiş ve bildirmiştir.

Sevgili Efendimizin son peygamber olması ile Allah dini kemale ermiş ve tamamlanmıştır. O halde tevhid anlayışı da Efendimiz ile kemale ermiştir. O'nun hüküm ve şeriatı kıyamete kadar baki kalacaktır. Eğer O'nun yolundan gidilirse insanlar Hakk yakınlığı bularak bu tecelliye yaşarlar. Onun için Hz. Fâtîme Validemiz Hz.İmam-ı Ali'nin yani kocasının etrafında onu yani bağlanmış olduğu ruhu tavaf etti. Hakikati bildiği için Efendimizi çok iyi bilen ve idrak eden bir hanım olduğu için böyle yaptı. Nefis ruhu gördü yani asliyyet-i ilâhîyesini gördü ve tavaf etti. Onun için Hz. Peygamberimiz de **"Fâtîme'yi üzen beni üzer"** buyurmuştur. Çünkü o çok özel bir hanımdır. Erkek için hanımını **"bu benim nefsim ve parçamdır"** idraki ile kabul ederse tevhide gelir ve tamam olur. Aksi halde ruh da eksik kalır. Tamam olabilmesi için bu idrakte olması lazımdır.

Sevgili Efendimiz insanlığın en yüce numunesi olarak zuhur etmiş hususi bir şahsiyettir. Allah, O'na böyle bir hususiyeti vermiştir. Hayatın temeli ola-

arak Allah'ımızdaki "**ruhani**" ve "**nefsani**" arzuların tahakkuku "**erkek**" ve "**kadın**" varlığı olarak zuhur etmiştir. Efendimiz özellikle erkeklere bir örnek olduğu gibi Hz. Hatice Validemiz de kadınlara örnek olarak görünmüştür.

Hazret-i Hatice, hanımlık vazifesini müdrik; imanda, sabırda, iffette, güzel ahlâkta her yönü ile örnek bir insandır. Hz. Hatice Validemizin manevi yönünü aldığı-mız zaman O'ndaki örnek kadınlık vasfının ebediyet kazandığı görülmektedir.

Hz. Hatice, kocasının hususiyetini aynen ikrar etmiş ve bu uğurda servetini, varlığını Sevgili Efendimize tahsis etmiştir. Onun için Hz. Hatice Validemiz bütün dünya hanımlarına '*bir ailede kadının rolü ne olmalı ve nasıl hareket etmelidir*' sorusunun cevabı olmuştur. Burada, Allah'ımızın kadınlardan istemiş olduğu hususiyetin ne olduğu en güzel bir cevap olarak görünmüştür. Ayrıca yine bir örnek olarak da kızı Hz.Fâtîme'yi en güzel şekilde yetiştirmiştir.

İslâm'da zuhur eden bu iki hanım en güzel örnekler olmuşlardır. Kocaya tam bir itaatin nasıl olması gerektiği, yani nefsin ruha nasıl bir tabiyet göstermesi gerektiği konusunda da en güzel örnekler olmuşlardır.

Birgün Medine'de Hz. Hatice Validemizin kız kardeşi olan Hâle, Hâne-i Saadet'e girmek üzere izin almak

için seslendi. Efendimiz onun sesini Hz. Hatice annemizin sesine benzeterek heyecanlandı ve: "**Allah'ım bu Huveylid kızı Hâle'dir!**" buyurdular. Bu sevgiyi kıskanan Hz. Âişe kendini tutamayarak: "**Yâ Resûlallah! Devamlı Hatice'den bahsediyorsunuz. Halbuki Allah size ondan daha hayırlısını verdi.**" dedi.

Rahmet ve şefkat peygamberi Sevgili Efendimiz derhal müdahale etti ve: "**Hayır, ondan daha hayırlısı verilmedi. Çünkü o, herkes küfür içindeyken bana iman etti. Herkes beni yalanlarken o tasdik etti. Herkes malını benden esirgerken o malına ortak etti. Ve Allah bana ondan çocuklar ihsan etti.**" buyurdu. Hz. Âişe, Efendimiz'den özür dilercesine: "**Ya Resûlallah! Allah'a yemin olsun ki, bundan sonra Hatice'nin hatıralarını sizden dinlemek istiyorum.**" dedi.

Sevgili Efendimiz; "**Allah Hz. Hatice'den daha hayırlısını vermedi**" buyuruyor. "**Halk küfür içinde iken, beni inkârda iken O beni doğruladı**" buyuruyor. Demek ki kocasına dönük olan bu inançta ne kadar fazilet varmış. Evvela karı ve kocanın müşterek olması gerekiyor. İslam'da terakki edebilmek için eşlerin birlik olması gerekir. Biri bir tarafa ve diğeri başka bir tarafa çekmesi doğru değildir.

Hz. Fatime, annesini kaybettiğinde beş yaşlarındaydı. Babasının etrafında pervane gibi dönüp duruyor ve annesini arıyordu. Babasına: "**Babacığım, annem nerde?**" diye sordu. O sırada Cebrail nazil oldu ve Resulullah'a (s.a.v) şöyle dedi: "**Fatime'ye söyle ki Allah sana selam gönderiyor ve söyle ki Allah buyuruyor annen Hatice cennet köşklerinde Asiye ve Meryem ile birlikte yaşıyor.**" [Emaliy-i Şeyh Tusi s.175]

Resul-i Ekrem (s.a.v) ölüm döşeğindeki aziz eşi Hz. Hatice'ye şöyle buyurdu: "**Hiçbir zaman senden bir kusur görmedim. Elinden gelenin en iyisini ifa ettin. Evimde çok zahmetler ve sıkıntılara katlandın ve bütün varlığını Allah yolunda infak ettin.**"

Hz. Hatice iffet ve edebinden dolayı hiçbir zaman isteklerini doğrudan Sevgili Efendimize söylemiyordu. İsteklerini genelde bir öneri niteliğinde sonsuz bir saygıyla bildiriyordu.

Hz. Hatice, Peygamberimize (s.a.v) şöyle arz etti: "**Ey Allah'ın Resulü! Senden bir isteğim var. Kızım Fatime aracılığıyla o isteğimi sana bildirmek istiyorum. Bu isteğimi doğrudan senden istemekten hayâ ediyorum.**"

Bu sözlerin ardından Sevgili Efendimiz evden dışarı çıktı. Sonra Hz. Hatice kızı Fatime'yi yanına çağırdı

ve şöyle buyurdu: "**Sevgili yavrum, babana söyle ki annem kabirden korkuyor. Vahiy indiği sırada üzerine giydiği elbisesini kefen yapıp mezarıma koysun.**" Hz. Fatime babasının yanına gelerek annesinin isteğini iletti. Efendimiz de o elbiseyi Hz. Hatice'ye yolladı. Hz. Fatime elbiseyi annesine verince Hz. Hatice'nin vücudunu tarifsiz bir mutluluk kapladı. Sonrasında ise mutmain bir kalp ve huzur içinde gözlerini fani dünyaya kapattı.

Resul-i Ekrem (s.a.v) hüzün dolu kalbiyle Hatice'nin kefen ve gusül işlerine başladı. Hz. Hatice'yi kefenlemek istediğinde Cebrail-i Emin nazil oldu ve şöyle dedi: "**Ey Allah'ın Resulü, Allah selam söylüyor ve buyuruyor ki Hatice'nin kefen işleri bize ait ve onun kefeni cennet kumaşından olacaktır.**" Bu haber Allah Resul'ünün (s.a.v) kalbini ferahlattı. Bunun üzerine Peygamberimiz ilk önce verdiği o elbiseyi kefen yaptı ve üzerine de Cebrail'in getirdiği cennet kefenini giydirdi. Sonra yanındaki akraba ve dostlarıyla birlikte Hz.Hatice'nin mübarek cenazesini Cennetul Mualla'ya defin eyledi. *[Hasaisul Fatimiyye; Muhammed Muhammedi Reyşehri, s.264]*

‘RUH’ VE ‘NEFİS’ ALLAH’IMIZIN İLÂHÎ PROGRAMINDAKİ İSİMLERDİR.

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

**ALLAH ÂDEM’E RUHUNDAN VE NEFSİNDEN
LÜTFETMİŞTİR.**

Rabbimiz insanı yaratmakla “**ruh**” ve “**nefis**” arzusunu tatbikata koymuş oldu. Ruhü temsil eden erkek ve nefsi temsil eden kadın ismi yaratıldı. Kur'an'da; “**nefisler eşleştirildiğinde**” (Tekvir 7) âyeti ile Allah'ın muradı olan İnsan-ı Kâmil işaret edilmiş olmaktadır. Yani ruhun nefisle olan beraberliği tam tevhidi işaret eder. Nitekim evlenmenin dinin yarısı olduğu bildirilmiştir ki, insan, ruhun ve nefsin hakikatini idrak ile Allah'ı tanımış olur.

Kullar, isimler aldığı için eksiktirler. Yani bir isim alan sadece o ismin mazhariyetindedir. Cismaniyetin tamamlanması kadın erkek birlikteliği ile mümkündür. Ruhun de nefsen de bir beraberlik olmalıdır. Tatbikatta kadının başka erkek başka taraflara çekerse bu gerçekleşmiyor.

Âdem yaratıldığı zaman ruh ve nefis aynı vücuttaydı. Bu, tekliği ve birliği işaret etmektedir ki, gerçek tevhid bu olsa gerekir. O birliği ve tekliği gösteren insan-

da ruh ve nefsin birlikte olduğu kat'iyet kesbetmektedir. Ancak Rabbimizin tatbikat-ı hususiyesi olarak Allah'ımız Âdem'den yani “**bir varlık**”tan “**nefsi**” yaratmıştır. Kadın ve erkeğin asliyyet-i hususiyeti böyle olsa gerekir. Yaratılıştta Hz. Havva'nın nefsi teşkil ettiğı muhakkaktır. Çünkü Hz. Havva Hz. Âdem'den yaratılmıştır.

Âdem ilk yaratıldığı zaman cennette değildi, melekler Âdem'e secde ettiklerinde Havva daha yaratılmamıştı. Melekler ruh ve nefis noktasının bir haline, yani Allah'ı tam temsil noktasına secde etmişlerdir ki, bu İnsan-ı Kâmil noktasıdır.

NEDEN CENNETE HAVVA YARATILDIKTAN SONRA DAHİL OLUNMUŞTUR?

Ruh ile nefsin birleşmesi ilk yaratılıştta Âdem ile Havva'nın cennete dâhil olmalarını sağlamıştır. Bu onlara Allah'ın bir ikramı idi. Allah'ın nefis arzusu o kadar sonsuzdur ki kadın varlığı esasta bu sonsuz arzuların temsil noktası oldu. Ancak kadın varlığı henüz bu idrake gelemediğı için cennetten uzaklaştırılmıştır.

Erkek ve kadının birlikteliğı cennet ile temsil olunur. Dünyaya gönderildikten sonra da nefse bir ruh lazımdır ki, doğru yolda yürüyebilsin. O da Âdem noktasıdır.

Sevgili Peygamberimizin refika-i zevceleri Hz. Ha-

tice Validemizde ve Sevgili Peygamberimizde Allah'ımızın bu tecellisini müşahade etmek mümkündür. Yani Hz. Hatice Validemizi Allah'ımızın arzuyu ilâhisi olan “**hanımlık**” vasfının en güzel örneği olarak görmek mümkündür.

Allah'ımızın Hz. Âdem'den nefsi yaratmasındaki arzuyu ilâhîyesi, nefsin nasıl bir varlık olması icap etmesi lazım geldiğini açmaktadır. Erkek olarak Âdem varlığının, Allah'ımızın arzu ettiği bu husususun en güzel misali Hz. Muhammed'dir ki, Kur'an-ı Kerîm'de Rabbimiz öyle buyurmuştur. Hanımlığın da en güzel misali Hz. Fâtîme'yi yetiştiren Hz. Hatice Validemiz olarak düşünülmelidir. Allah'ımızın kadındaki nefis tecellisi Hz. Hatice ve Hz. Fatime Validemizde ayan beyan görülmektedir.

Peygamberimizi ilk andan itibaren destekleyen hanımı Hz.Hatice'dir. Yani Hz.Hatice ruhu destekleyen ve kabul eden bir nefis olarak görülmektedir. O halde nefsin ruha tabiyetini en güzel, en veciz şekilde anlatan Hz. Hatice Validemiz olmuştur. Hz.Hatice Validemizin bu hususiyeti onun namütenahi güzellikte bir hanım olduğunu göstermektedir. Efendimizin Hz.Hatice ile olan evliliği bütün insanlara bilhassa İslâm dininde kadının ve erkeğin yerini ve hakikatini anlatmak içindir.

Hz.Hatice İslâm davasında galip ya da mağlup olmayı düşünmedi. O, kocasına olan teslimiyeti ile kendi-

ni göstermektedir. Bu noktada Havva'nın davranışı ile mukayese edersek, Havva'nın Âdem'e itirazı onları hangi noktaya düşürdü ve yine Hz.Hatice'nin kocasına olan itaat ve bağlılığı onları ne muazzam noktalara taşıdı.

Burada bir ince nokta daha var: Peygamberimizi ilk tasdik eden kimdir? Hz. Hatice validemiz. İlk defa O'nunla secdeye varan kimdir? Yine Hz. Hatice Validemiz. O halde burada Hz. Âdem'in tatbikatının bir örneğini görüyoruz. Neden denirse? Hz. Havva'nın Hz. Âdem'e secde edip etmediğini bilmiyoruz. Buna dair bir kayda rastlamadık. Ama doğrusu nefsin ruhu kabul edip ikrar etmesi, bütün âlemlerdeki meleklerin Âdem'e secde etmesi gibidir. O zaman tevhid tamamlanmış olur.

Kadın erkekte cem olmayı idrak ettiğinde kadınlığın asliyyetini idrak eder. Sevgili Efendimiz; **"Eğer bir kimseye secde edilmesini emredecek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim."** buyurmuşlardır. (*Ebû Dâvûd, Nikah, 40; Tirmizî, Radâ', 10*)

Kadının kocasına secde etmesi nefsin ruha tâbiyetini işaret etmektedir. Bir kadın kocasını böyle kabul ve ikrar ederse o zaman hem kendisini, hem de kocasının dininin tam olmasına yardımcı olmuş olur. Bugün öyle hanımlar görülmektedir ki, kocasının muvaffakiyetini kıskanıyor ve kocasına haset ediyor. 'Niye o hayatta muvaffak oluyor da ben olamıyorum' diye kıskançlık duyuyor. Burada bir eksiklik olsa gerekir. Kocanın

muvaffakiyeti kadının ruhen ve nefsen muvaffakiyeti mânâsına gelir. Onun için Hz. Hatice Validemizin hususiyetini çok iyi idrak etmek icap eder.

RUHUN NEFSİ SEVMESİ

Madem ki, her topluluk imamları ile kabul edilecektir. Nefsin imamı da ruhtur. Hadis-i şerifte; “**Kocası razı olduğu hâlde ölen kadın, cennete girer.**” [Tirmizî] buyrulduğuna göre imam noktasının razı olduğu nefis cennet nefsidir mânâsı da anlaşılmaktadır.

Allah, ruh ve nefsi bir bütün olarak değerlendiriyor. Ancak ruh ve nefis tek bir varlıkta bulunsa idi, onların tam anlaşılmasında eksiklik olurdu. Her ismin farklı suretlerde yaratılması o isimlerin daha ileri idrak edilmelerine sebep olur.

Efendimiz, Hz.Hatice'yi daima hususiyede tutmuştur. Bu evlilik ruh ile nefsin tam bir tesanüt (uyumluluk) haline geldiğini gösteriyor.

İNSAN, ALLAH'I EN İLERİ İDRAK EDEN VARLIK OLDU.

Allah'ın; “**Ben yeryüzünde bir halife kılacağım**” arzusunda her şey vardı. Yani dünya hayatında bugün yaşadığımız her şey Allah'ın Âdem arzusunda mevcuttu. Kadın, çocuk, aile... Hepsi bu arzunun içinde idi.

O halde kadın ismini Âdem'den ayrı olarak tartışmak boşunadır. Her varlık Allah'ın Âdem arzusunda yerini bulur.

Allah'ın Âdem arzusu her varlığı kapsıyor. Her varlık Allah'ın Âdem arzusunda mevcuttur. Çünkü her varlık Allah'ın Âdem arzusuna nispet ile yaratıldı. Allah'a tâbi, her varlık Âdem'e tabidir, çünkü Âdem **Halifetullah**'tır. Bu, Zamanın İnsanı'nı işaret eder. Çünkü Hüve'nin arzuları Zamanın İnsanı'nda zuhur eder ve âlemlere yayılır. İnsan, Allah'ı en ileri idrak eden varlıktır, bütün meleklerin '**Âdem**'e secdesi bunu işaret eder.

Âdem'deki tecelliyat, Allah'ın arzularının tatbik edildiğini idrak etmektir. Allah'ın bir arzusu tatbik olur, yani hatim olur. Ancak daha nice arzuları vardır. HÜVE, onun sonsuz arzularını işaret eder.

Erkek bir bireydir, evlenir koca olur, çocukları olur baba olur, onları büyütür... bu bir arzudur, hatmolar ve biter. Ama kişinin arzuları bitmez. Bu duygular Rabbimizin arzularının insan varlığına bir yansımasıdır. O'nu daha ileri idrak için misallerdir.

ÂDEM ARZUSUNA İTİRAZ EDEN MELEKLER

Allah zâtîyetinden sıfatiyetine tekellüm etmiş ve sıfatiyetini zâtîyetine secde ettirmiştir. Yani daha açık

olarak; Âdem, Allah'ın zâtîyetidir, sıfatiyeti ise meleklerdir. Zâtîyetinden sıfatiyetine tekellüm etmek demek; Allah'ın Âdem lisanından meleklerine konuşmasıdır. Allah sıfatiyetini zâtîyetine secde ettirmiştir demek; meleklerin Âdem'e secde etmeleridir.

Tekmil varlıklara ve meleklerle hitap, Âdem vasıtasıyla olmuştur. Melekler Allah'ın kuvvetleridir; yani sıfatlarıdır.

Âdem'e yapılan itiraz kabul edilmemiştir. Çünkü Âdem'deki icraat Allah'a aittir. Âdem secde noktasının zuhurudur. Daha sonra peygamberler inzal olunmuştur.

Peygamberlerin zuhurları demek, Deryayı Nuru Muhammed'in peygamber olarak görünmesi demektir. Peygamberimizden sonra zuhur eden ilâhî gönül sahipleri olan veliler de Âdem sırrındandır. Kur'an'da geçmiş peygamberlere yapılan itirazların kabul edilmediği bildirilmektedir. O itirazlar Hüve'ye karşı yapılmış sayılmıştır.

Esasında o itiraz, meleklerden göründü ama itiraz da O'ndandı. Bu duygular **Halifetullah** olmasından dolayı insanda vardır. Yani insan bir şey arzu eder. Sonra yine kendisinde o arzuyu yapıp yapmama düşünceleri doğar. İtiraz olabilir ancak itiraz da kendisindendir. Sonunda karar verir ve arzusunu gerçekleştirir. Bütün bu duygular esasında Allah'tandır. **Halifetullah olan insan noktası asliyeti olan Rahman'ın suretidir.**

Hadis-i şerifte buyrulan; "**Dehre sövmeyin**" emri "**Halifetullah**" sırrındaki Zamanın Sahibi'ne olan saygı ve teveccühü de işaret etmektedir.

Zamanın Sahibi şahsen bilinmese de itiraz edilmeyip, Allah'ın böyle bir tertibinin olduğu ikrar edilirse elbette ki makbul olur. Çünkü bu Allah'ın ilk yaratılıştan kıyamete kadar mer'iyette olan bir tertibidir. Akıl odur ki, bilmediğini inkâr etmez, Allah'ın rahmetine iltica eder.

Allah'ın meleklerine; "**Ben sizin bilmediklerinizi de bilirim**" (*Bakara 30*) buyurması, Allah'ın meleklerden lisana gelen itiraz halinin geçerli olmayacağını, çünkü zâtîyet-i ilâhîyesinde daha nice arzularının var olduğunu işaret etmektedir.

Allah'ın; "**Ben sizlerin bilmediklerinizi de bilirim**" sırrı ebedî olduğu için Rabbimizin daha nice arzularının var olduğu ve ahiret âleminin de bu arzuların zuhur mahalli olduğu düşünülmelidir.

NEFSİN RUHA TÂBİYETİ

Ruhu temsil eden koca ile nefsi temsil eden kadının dünya hayatında Allah'ın nizamı içinde hareket ettikleri takdirde ahirette tekrar aynı ruhun aynı nefisle birleşmesi doğru olur. Bu hakikat Tekvir suresindeki; "**Ve**

izen nüfusu züvvicet/Nefisler eşleştirildiğinde"
(Tekvir 7) âyetinin ifadesinde vardır.

Erkeğin, kadını zorlayarak kendi istediklerini tatbik etmesi doğru değildir. Kadın için; Allah'ın kadına verdiği vazifeyi yerine getirmesi lazımdır. O zaman doğru olur. "**Zevc ve zevce**" fikriyatı Allah'ın bir programıdır. O zaman saadet olur. Erkeğin ve kadının vazife ve sorumlulukları Kur'an-ı Kerim'de apaçık bildirilmiştir. Hâl böyle iken hududu aşmak makbul olmasa gerekir.

Bir erkek ve bir kadının birlikte olması sadece cismaniyat mıdır, yoksa ruh ve nefsin birleşmesi midir?

Kadın erkeğin bir parçasıdır. Allah böyle yaratmıştır, buna itiraz etmek neyi değiştirir? Kadın erkeğin nefsinden meydana gelmiştir. Erkek de kadına kendi vücudunun bir parçası olarak bakmalıdır. O zaman kadını ezmeye kalkmak Allah'ın tertibine itiraz etmek olmaz mı? Yani kendi nefsine itirazdır, çünkü kadın kocasının bir parçasıdır.

NEFSİN RUHA İHTİYACI VARDIR

Kadın yani nefis noktası ruh ile beraber vardır. Ruh nefisten değil, nefis ruhtan hâsıl olmuştur. Kadın, kocaya tâbidir.

Mecdelli Meryem hikayesi meşhurdur: Mecdelli

Meryem bir sokak kadını; halk onu öldürmek istiyor. Mecdelli Meryem Hz. İsa'ya sığınıyor. Hz. İsa müdahale ediyor. Diyorlar ki o kadın kötü şeyler yapıyor. Şeriatimize göre taşlanarak öldürülmelidir. Mecdelli Meryem; **"ben kötü şeyleri tek başıma mı yaptım"** diyor. Hz. İsa diyor ki: **"İlk taşı hiç günah işlememiş olan atsin."** Mecdelli Meryem'e hiç kimse taş atamıyor. Çünkü herkesin günahı var.

Mecdelli Meryem Hz. İsa'ya iman ediyor ve ona hizmetkâr oluyor. Ancak Hz. İsa hakkında, sanki onunla bir ilişkisi varmış gibi iftira atıyorlar. Esasta bu maneviyatta her zaman rastlanan bir tatbikattır. Maneviyatta ileri makamlardaki Mürşid'e de böyle iftiralar atılır, dedikodular yapılır. Hz. İsa'nın nefsî konularda bir sıkıntısı yok, ihtiyacı yok, uğraşması da yok. Yani bir nefis mücadelesi yok. Çünkü Hz.İsa Ruhullah'tır. Allah, Hz. İsa ile ruhun merhale ve mazhariyetini anlatmıştır. Eğer insan kendi nefsinin ruha tam tâbi kılabilen bir duruma gelirse Hz. İsa gibi bir makama yükselir. Çünkü ruh tayyiptir.

Âdem'de ruh ve nefis vardır. Nefsin idrakine varması için Allah, Âdem'e nefsinin Havva olarak göstermiştir. Havva, Âdem'den ayrı değildir. Havva, Âdem'in nefsinin temsil eden bir isimdir.

Nitekim Havva, Âdem'e tâbi iken cennette idiler. Ne zaman ki nefsi temsil eden Havva'nın müdahalesi ol-

du o zaman mekir oynadı. Onun için nefisle mücadele şarttır. Bu mücadelenin tatbik sahası yaşadığımız dünya hayatı yani esfele safilin âlemidir.

Mülk sûresi 3. âyetinde;

"O ki, birbiri ile âhenktar yedi göğü yaratmıştır. Rahmân olan Allah'ın yaratışında hiçbir uygunsuzluk göremezsın." buyrulmaktadır.

"Yedi kat gökler hepsi ahenk içindedir" buyruluyor. İnsan için de yedi nefsi ahenge getirmesi ruha tâbi olması ile mümkündür.

**MANEVİYATTA TAM OLMAK İÇİN RUH VE NEFSİN
BİR İDRAK İÇİNDE OLMASI İCAP ETMEKTEDİR.**

Zikir ile nefis makamlardan geçilir yani zikir ile nefis makamlarının ahenk içinde tutulması söz konusudur. Yedi nefis mertebesi vardır. Allah'ın yedi esması zikredilerek yedi nefis mertebesinden geçilir. Bir ahenk içinde olan yedi nefis insanı cennete taşır.

Hz. Muhammed'in (s.a.v) buyurduğu Allah dinini tam idrak ile yedi nefis mertebesinden geçen Cenneti Âlâ'ya ulaşır. Çünkü İslâm'da nefis mücadelesi esastır.

Hz. Süreyya nefisle mücadele etmiştir. Hz.Süreyya nefisle mücadele esnasında zikirde iken insanın cazibesine tahammül edemeyeceği bir kadın hayali zuhur eder, onu kendine davet eder. Hz. Süreyya; “**defol laîn şeytan**” buyurunca o kadın hayali kaybolur. Bu, nefis mücadelesine bir örnektir.

**HZ. SÜREYYA VE ZEVCESİ HZ. HATİCE
ATİYYETULLAH**

Hz.Süreyya bir varidatlarında şöyle buyurmuşlardır:

*Atiyyem ta ezelden vechinin mecnunıyım billah
Esiri zülfun hem gözlerinin meftunıyım billah
Fırakın hançeri saplandı ta beka bza cangâha
Nasıl kan kusmayım ben ki anın pürhunıyım billah
Ne mümkündür geçem senden benim ey canımın canı
Sana biate ahd ettim gönül kalbim sultanı
Ten ü ruhumla mezcolmuş hayalin artık iş bitmiş
Senin ben ateşi aşkın mudam kânûnıyım billah
Bırak kim yete feryad ü enin ü ahı cangâhım
Çıkup ta arşa saplansın haberdar olsun Allahım
Yürekta şerhai firkat ciğerde ateşi hasret
Nice kan ağlamam darul hun meskunıyım billah
Kulağım ircii emri celilin bekliyor daim
Şebi vuslat niyaziyle vücudum rûz u şeb kaim
Tereddüd eylemem billah bu canı yâre vermekte*

**Süreyya ben kulu kurbanı hem medyunıym billah
Aman ey pîri destgîrim Abdülkadirim imdat
Beni agûşi yâre at ki şad olsun dili naşad
Emel yok dârı dünyada gözüm darı bekada hep
Tahassür derdinin her rûz ü şeb mahzunıym billah**

15 Haziran 1319

Hz. Süreyya, refikası Hz. Hatice Atiyyetullah hanımefendinin ezelden kendi nefsi hususiyesi olduğunu işaret buyurmaktadır. O nefsin kendi ruhu ile meczolduğunu ve bunun Allah'ın ezel kaydında olduğunu bildirmektedir. Ezelde ruh ve nefis birdir ki, ruh ve nefsin bir idrak içinde olması icap etmektedir. Ezelde ruh ve nefsin bir olması zât-ı ilâhîyi işaret eden bir hususiyettir. Hz. Süreyya bu birlikteliği işaret etmektedir.

Hz. Süreyya;

**Atiyyem ta ezelden vechinin mecnunıym billah.
Esiri zülfun hem gözlerinin meftunıym billah”**
buyuruyor.

Burada sırr-ı Âdem'den bir anlatım olduğu görülmektedir. Yani ruh olarak nefsi arzu ettiği anlaşılmaktadır. Bu, ruh ve nefsin bütünlüğünü gösteren bir ifadedir. Ve bu durum ruhun nefsi tam kabulü ile Allah'a biat ettiğini ve bu durumda **Âdemüskün** sırrı ile Allah'la bu-

luşmak, dünyadan da ircii (bana dön) emriyle ayrılıp ilâhî âleme intikalini arzu etmektedir. Ircii emr-i celi-li velâyet yolunda Allah yakınlığını işaret etmektedir. Bunun için de Sevgili Pirimiz Abdülkadir Geylânî'den imdat istemekte ve **“Dünya için hiçbir emelim yok”** buyurmaktadır.

Hz. Süreyya; **“Ey canımın canı”** buyurarak nefis noktasının temsilcisi olan zevcesi Hz. Âtiyye'nin kendi parçası olduğunu bildirmektedir. Hz. Süreyya'nın sevgisi Allah'ın nefis arzusudur ve bu sevgi kadın varlığını çok daha yüksek bir makama getirmiştir.

Ten (nefis) ile can (ruhun) birleşmesi asliyyete dönüleceğini yani Allah yakınlığı bulunacağını işaret etmektedir. **“Canı yâre vermek”** Allah ile Allah olmaktır.

Allah'ın hedefi, ilk yarattığı Âdem'dir. O varlığa hiçbir varlığa vermediği hususiyetleri vermiştir. Ve bütün varlıkları da o varlığa secde ettirmiştir. O nokta zâtüz zât noktasıdır.

Hz. Süreyya'daki talep ilk yaratılışta Âdem'in nefsi talep etmesindeki hususiyeti çağrıştırmaktadır. Bu idrake gelen insan bir anda kendisini **Âdemüskün**'de bulur. Âdemüskün, Hz. Âdem'in eşi ile beraber olduğu cennetteki hâlidir.

Ruh-u ilâhîsi ile meczolduktan sonra, yani ruh ve nefsin birlikteliğinden sonra ise Allah'ın tam temsil noktası olan insan hakikati ayan olur. Böylelikle Hz. Süreyya "**ircii**" emri celîlin beklediğini ve bu bekleyişte Hz. Abdülkadir Geylânî'den istimdat istediğini beyan buyurmaktadır.

Efendimiz'in yolundan yürüyen Ehl-i Beyt sırrından yani velâyet yolundan güzellik kazanmış gönüllerin hakikati idrak edip tatbik ettikleri görülmektedir. Nitekim Hz. Süreyya'nın varidatlarında bu konu açıkça görülmektedir. Hz. Süreyya Âdem'liğin ve Havva'lığın hakikatini Rabbimizin arzu ettiği şekilde idrak içindedir.

Hz. Süreyya bir varidatında zevce-i muhteremele-ri için hususi duygularını ifade etmiş ve Kur'an'daki; "**Nefisler birleştiği zaman**" sırrı hususiyesinin tamamen ayan olacağını belirtmiştir. Onun için de varidatında "**ircii**" **emrini bekliyorum**" ifadesini kullanmıştır.

Hz.Süreyya ayrıca, "**zevc ile zevce**" başlığı altındaki varidatında bu hususiyeti daha ileri olarak bildirmektedir.

ZEVC İLE ZEVCE HAKKINDA

***Zevc ile zevce yekdiğerine Adem ile Havva
Layık mı anı bilmemek insan için amma
Bir öylece birleştirivir ten ile canı
Yahu ne imiş anlayasın sırrı hakikat"***

Hz. Süreyya, ruh ve nefsin yani erkek ve kadının hususiyetinden bahsetmiştir. İlâhî âlemdeki hususiyeti zevc ile zevce olarak, Âdem ile Havva'nın hususiyeti olarak ifade etmiştir.

Kadının değerini ve hakikatini anlayan için kadın muzmer-i zâti olur. Yani kişiyi Allah'a çeken sima olur. Kişi hangi idrakteyse o makamdadır. Erkeği ve kadını Allah'ın ilk yarattığı hâliyle kabul edenin makamı cennet olur.

KADIN İSMİ ALLAH'IN NEFİS ARZUSUNUN TECELLİSİDİR

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hız. Âdem yaratıldığı zaman bir müddet yalnız olarak kaldı. Âdem o yalnızlığı kaldıramadı. Başka varlıklara baktığında onları çift gördü ama kendisini tek gördü. O teklik hâli onu düşüncelere sevk etti. Bunun üzerine Allah'ımız; **"Ya Âdem neden üzölüyorsun"** buyurdu. Âdem; **"Ya Rabbi bütün varlıklar çift, ben neden tekim"** dedi. Allah'ımız bu mükâlemeden sonra Hız. Âdem'in varlığından Hız. Havva'yı yarattı.

Âdem ilk yaratılışta neden yalnız olarak yaratılmıştır? Allah'ımız neden Âdem ile Havva'yı beraber yaratmadı da önce Âdem'i tek olarak yarattı?

Allah'ımız insan varlığında kendi tecellisinin bir zübdesi olarak Âdem'i halk etmiştir. Allah'ta her şey var; Âdem'de her şey var. Âdem'in vücudunda erkek de var, kadın da var. O zaman Âdem, Allah'ı tam temsil eden bir varlık oldu. Âdem **"Halifetullah"** idi. Onun için **Âdem'in Allah'ın tekliğine muzaf olarak "tek" olması lazımdı.**

Allah insana her şeyi idrak edecek bir makam lüt-fetti. İnsan, Allah'n görüldüğü kul noktasıdır. Kulluğun idrakine varmak gerekir.

Rabbimiz tek, olduğundan kendi arzularını isimler olarak vücuda getirdi ve o arzularını insan varlığında müşahade etmeyi arzu buyurdu. Bu bakımdan insan, Allah katında çok kıymetli bir varlıktır. Allah'ın böyle bir tertibe ihtiyacı var mıdır? Onu biz bilemeyiz ancak kendisi bilir.

Kadın erkek birlikteliği Âdem'i temsil eder. Buna itiraz halinde Âdem'in varlığı inkâr edilmiş olur. Allah'ın tekliğinin ifadesi Âdem'dir; ruhta birleşmek esastır. Nefiste müsbet olsun menfi olsun pek çok değişik duygular vardır, ancak ruh yalnızca Allah'ı talep eder, onda teklik vardır.

Âdem, Allah'ı tam temsil ettiğine göre Âdem'in ilk yaratılışta tek başına kalması kendisinin hususiyetini işaret eden bir noktadır. Allah insanı kendi sureti üzerine yarattığına ve melekler Âdem'e secde ettiğine göre Âdem noktası Allah'ı tam temsil eden bir noktadır.

Ancak Âdem tekliğe tahammül edemedi. Allah'ımız Âdem'de mevcut olan nefis hususiyetini Havva olarak cisim haline getirdi. Bu hâl, ilâhî âlemde Âdem sırrı hususiyetine sahip müminlerin kendi düşünceleri ile kendi nefislerinden arzu ettikleri hanımları yaratabileceğini de işaret etmektedir. Hiçbir gözün görmediği eşler ancak herkesin kendi nefsinde gayb olandır. Nitekim Hz. Abdülkadir Geylani sultanımızın **el-Gunye li Talibi Tarik il-Hakk** adlı eserinde bildirilen bir hadisi şerifte

şöyle buyrulmuştur: **“Cennete en son dâhil olan kimseyi huri kızı selâmlar. Bu güzellik karşısında dili tutulur. Huri kızı der ki, bizi ziyaret zamanın geldi, ben senin huri kadınıyım.**

Efendimiz şöyle buyurdu: O huri kızı o kadar güzeldir ki, o kimse onun yüzüne baktığı zaman onun yüzünde kendi simasını görür. O huri kızında kocasını kendisinden döndürecek hiç bir şey yoktur. O huri kızının her hareketi kocasının gözünde kat kat güzelliğini artırır. Huri kızı, kocası için bir aynadır. Kocasını dahi huri kızı için bir ayna olur.”

Rûm sûresi 21. âyetinde;

"Ve âyetlerindendir sizler için nefislerinizden kendilerinde sukunet bulacağınız eşler yaratması ve aranızda sevgi (meveddet) ve rahmet kılması. Muhakkak ki bunlarda tefekkür eden kavim için nice âyetler vardır" buyrulmaktadır.

Âdem varlığından yaratılan Havva ile suret âlemi başlamıştır. Havva, Âdem'in sureti olarak ve ona tâbi olarak zuhur etmiştir. Asliyet olan Allah'tır. O'ndan hâsıl olanlar suret alan varlıklardır. Âdem bir, ancak Havva ile suret âlemi başlıyor. Yani cennete dâhil oluyorlar.

Allah kadını "**nefis**" ağırlıklı yaratmıştır. Bu tatbikatın nihayetinde nefis olan arzu, asliyyetine rücu ettiği zaman, erkek olarak yaratılan varlığın kadına ihtiyaç duymayan bir noktaya geleceği düşünülmelidir.

Nefsi ezmek, hakir ve hor görmek esas tutulmuştur. Böylece güzelliğe ve iyiliğe ulaşılacağı iddia edilmiştir. Güzel bir kadına hayranlık nefsî bir duygudur ancak esasta nefse olan duygudur. Çünkü kadın varlığı nefsi temsil eder. Nefsin asıl tatmin yeri ise cennettir. Ancak nefsi, Allah'ın arzu buyurduğu şekilde değerlendirmek icap eder.

Allah'ımız "**kadın**" varlığını yine kendi sureti üzerine yarattığı Âdem'in suretine benzer bir insan varlığı şeklinde yaratmıştır. Eğer başka bir görünüşte yaratmış olsaydı Âdem ile ünsiyet kurması zor olabilirdi.

Âdem ve Havva yaratıldığından beri "**kadın**" varlığı hususu vardır. Yaratılıştaki Rabbimizin bir erkek ve bir kadın arzusu vardır. Esasta bu arzuda pek çok hususiyet vardır.

Âdem varlığına gerekli olduğu için Havva verilmiştir. Ancak Allah'ın Havva varlığındaki arzusu nedir?

Dünya hayatında müsbet veya menfi yansıması olan kadın varlığının Allah'ımızın arzusundaki müsbet durumu nedir? Allah'ımızın kadın varlığını yaratmasın-

daki müsbet hâli Hz. Hatice Validemizde müşahede etmekteyiz.

İnsan yalnızlığa dayanamaz. Çok yaşı insanların dahi yalnızlığa katlanamadıkları için evlenmek istedikleri vakidir. Bu hâl Hz.Âdem ile başılamıştır. Hz. Havva yaratıldıktan sonra Hz. Âdem'in mahzunluğu sona erdi. Hz. Âdem yine kendi varlığından meydana gelen bir varlıkla yalnızlığını giderdi. Hz. Âdem'in kendi vücudundan olan o varlık Hz. Âdem'in yalnızlığına nokta koydu. Allah'ımız kadını ayrı olarak değil, Âdem'in vücudundan yaratmıştır. Burada bir hususiyet yok mudur? Bu, nefis olarak yaratılan kadının ruha itaat etmesi gerektiğini işaret etmektedir. Nefis eksik olabilir ama ruh eksik olmaz. O zaman kocaya itaat Allah'a itaat mesabesindedir. Bir kadın kocasına itaat etmeden vefat ederse nefisine zulmetmiş olur. Bu konunun üstünlük meselesi olarak değil de, Allah'ın programı olarak değerlendirilmesi terakkiye vesiledir.

Kadın kocasını Allah'ın nizamı olarak böyle kabul etmelidir. Ancak tatbikatta duruma göre değişiklikler olabilir. Hayat içinde karı-koca arasında tartışmalar, değişik fikirler olsa da kadın kocasına olan saygısını ve tabiyetini muhafaza etmelidir.

Yaratılış tatbikatının başlangıcının Âdem ile olduğu görülmektedir. Peki, nefisler birleştiğinde kadın nerededir?

"Ve ize'n nüfusü züvvicet / Ve nefisler eşleştirildiğinde" (Tekvir 7) hükmünce nefisler bir araya getirildiğinde kadınlık-erkeklik ortada kalmaz; bir tek **Âdemüskün** kalır. Âdemüskün'de erkek ve kadın varlığı birleşmiştir.

O zaman karı koca çekişmeyi bırakıp **"bir vücûd"** olmaya ve bu zevk-i ilâhîyi birlikte tatmaya bakmalıdır. O zaman ilâhi tertip ve hakikat anlaşılır. Nefislerin birleşmesi vahdaniyeti işaret etmektedir.

"Ve kulna yâ ademüskün ente ve zevcûkel cennete.../ Ve "Ey Adem, dedik, sen ve zevcen cennete yerleşin..." (Bakara 35) hitab-ı ilâhîyesindeki **"Âdemüskün"** kelimesi tek bir varlığa yani Âdem'e hitap emri olarak kurulmuştur. Allah'ımız Hz. Havva'yı Hz. Âdem'in varlığında mütalaa etmektedir.

ERKEK VE KADIN EŞİT MİDİR?

Erkek ve kadını eşit görüp görmemek tartışmaları yerine erkek ve kadının birbirlerine olan muhtaciyetlerini görmek daha yerinde olsa gerekir. Çünkü kadın ve erkek birbirini tamamlar. Birinde olan meziyetler diğerinde eksiktir veya yoktur ve böylece erkek ve kadın birbirlerini tamamlar.

İlâhî tertipte bir uygunluk, uyumluluk ve ahenk vardır. Taraflardan birinin bunu kendi lehinde bir üstün-

lük haline getirme gayreti, tahakküm isteğini ortaya koyar ki, bu da makbul olmasa gerekir.

Nitekim Bakara sûresi 187. âyetinde;

"Onlar (kadınlar) sizlere bir örtüdür sizler de (erkekler de) kadınlara bir örtüsünüz." buyrulmaktadır.

İslam kadına en büyük kıymeti vermiştir. İslam'da kadın, iffet ve fazilet içinde en müstesna yerdedir. **"Cennet annelerin ayakları altındadır"** (Buhari) buyrulmuştur.

Batı, kadını daha çok madde olarak, İslâm ise mânâ olarak değerlendirmektedir. Batı, hürriyet adı altında kadını ahlâksız bir seviyeye düşürerek, asliyyetinden ve yaratılış gayesinden uzaklaştırmaktadır. Hürriyet demek sınırsızca her istediğini yapmak demek değildir.

Demokrasi icabı kadınlara hürriyet verildi, denilmektedir. Demokrasi, ahlâksızlığın aracı olmamalıdır. Her şeyde bir hudut vardır.

Bakımlı toprak nimet ve berekettir. Hayat, kadının doğurganlığı ile devam etmektedir. Olgun ve afif (çok iffetli) kadın, iyi insanların kaynağıdır. Kadın bu güzellikte ise o cemiyet güzel ve tutarlı bir hâle gelir.

Nisa sûresi 127. âyetinde;

"Ve senden nisâ (kadınlar) hakkında fetva istiyorlar. "Allah onlar hakkında sizlere fetva veriyor..." buyrulmaktadır.

Kadını, Kur'an'ın paralelinde değerlendirmek lazımdır. Kur'an, erkek ve kadın münasebetlerinde gerekli nizamı belirlemiştir. Kadın, erkek yani ruh ile şahsiyet kazanmaktadır. Aynı husus erkek için de geçerlidir. Eğer Âdem tek başına yeterli olsaydı, Havva'nın olmaması lazımdı. Kadının erkek ile yarışmaması lazımdır. Onların birbirlerini tamamlamaları tevhidi işaret eden bir hususiyettir. O halde erkeğin ve kadının bekârlıkta ısrar etmesi manevi terakkide ve imanda eksik kalması demektir.

İLÂHÎ YARATILIŞ NİZAMI

Allah'ımız insanları erkek ve kadın olarak yaratmıştır. Bugün erkek ve kadın varlığı, gerek cismani gerek ruhani olarak, dünyevî kısır düşüncelerle dejenere edilmek isteniyor. Bu, ilâhî yaratılış nizamına aykırıdır.

Erkek ve kadın her iki tarafın da yaratılış hususiyetini yani kendi cinsini muhafaza etmesi lazımdır. Bu karıştırıldığı zaman Allah'ımız bunu makbul tutmamaktadır. Allah'ımız insanı erkek ve kadın olarak yaratmıştır. Buna itiraz, Allah'ın yaratma programına itirazdır. Bu, cennet ahlâkı ile bağdaşmamaktadır.

“BANA DÜNYANIZDAN SEVDİRİLDİ” HADİS-İ ŞERİFİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Hz. Peygamberimiz (s.a.v) "**Bana dünyanızdan Nisa (kadınlar) ve güzel koku (tıyn) sevdireldi. Gözümün nuru ise namazda kılındı.**" buyurmuşlardır.

Sevgili Efendimiz, önce "**NİSA (kadınlar)**"ı zikretmiştir. Bunun sebebi ilk zuhurda kadının erkek ile bir ve aynı vücutta, yani erkeğin bir parçası olmasıdır. Kadın Âdem'in nefsidir. Nasıl ki insan Allah'ın bir parçası ve Allah, insanın aslı ve kaynağı ise, kadın da erkeğin bir parçası ve erkek de kadının aslı ve kaynağıdır. Bu bakımdan insanın kendi nefsini bilmesi Rabbini bilmesidir.

Rabbin bilinmesi nefsin bilinmesinin bir neticesi olarak zuhur eder. Bu hakikati belirtmek maksadı ile hadis-i şerifte: "**men arefe nefsehu fekad arefe rabbehu - kim ki nefesine arif oldu, Rabbine arif oldu,**" buyrulmuştur. Nefsin en iyi bilen Hz.Muhammed'dir.

"**NİSA**" nefis makamıdır. O halde **Ruh-u Küll** olan Hz. Muhammed (s.a.v) ismi, nefsi talep etmektedir.

Kur'an'da Rabbimiz Sevgili Efendimizi örnek olarak göstermiştir. O zaman Sevgili Efendimizin hanımın da örnek olması gerekmektedir. Bu hanım da Hz. Hatice Validemizdir. Dünyada kıyamete kadar zuhur edecek olan kadınlara örnek bir hususiyete ve kültüre sahip bir kadındır.

İlk yaratılışta, **Deryayı Nuru Muhammed** kendi varlığının Allah ile kâim olduğunu gördü ve "**lâ ilahe illallah**" buyurdu. Sonraki halde, her varlık kendi özetinde Allah'ı müşahade etmiştir. O zaman her şeyde ve nefiste Allah'ı gördü. Nefsine arif olan her şeyde Rabbinin açık bir delili oldu, zira suret aslı olan Rabbine delildir.

Sevgili Efendimizin; "**Bana dünyanızdan sevdirildi**" beyanında ilk önce "**kadın**" ismini zikretmesi kadının isminin hususiyetini meydana çıkarmıştır.

Sevgili Peygamberimizin hadisinde buyurmuş olduğu kadın, esasta Allah'ın böyle bir varlığı kendisinden yani insan varlığından halk etmesinden dolayı hamd ve şükür anlamındadır. Onun bu zikri Allah'a hamd manasıdır. Bu hamd ve şükür dünya içindir, diğer âlemlerde nasıl bir tatbikat söz konusudur bilinmiyor.

Sevgili Peygamberimiz nefsi temsil eden kadın varlığının ruhun temsil noktası olan erkeğin yalnızlığını gidermesindeki hususu sevmiştir. Kadını sevmesi hem

nefsi için hem de kendi yalnızlığındaki, tekliğindeki hususiyeti idrak ettiği içindir. Allah'ımızın böyle bir ikramına şükretmiştir.

Bütün nefisler tek bir nefisten yaratılmıştır ki, kişi kendindeki bir arzuyu başkasında bir başka şekilde görebilir. O halde nefsi tek bir şekilde değerlendiremeyiz. Kişi kendindeki nefsin güzelliklerini görmelidir. İsteklerden vazgeçildiğinde hakikat görülebilir. Nefis denilen istekler ve arzulardır. İsteklerden vazgeçmelidir. Ancak o zaman tatmine ulaşılır. Hz. Süreyya; "**nâümid ol ki görünsün sana didâr-ı kemal**" buyurmuşlardır.

Hz. Aişe anlatıyor: Resulullah bir gün bana; "**Sana yine şeytanların gelmiş olmalı**" dedi. Ben: "**Benimle şeytan mı var?**" dedim. "**Şeytanı olmayan kimse yoktur**" buyurdu. "**Seninle de var mı?**" dedim. "**Evet, ancak ona karşı Allah bana yardımcı oldu da müslüman ettim**" buyurdu. (Müslim, Münafikün 70, (2815); Nesai, İşretü'n-Nisa 4, (7, 72).

Peygamberimizin her sözü namütenahi mânâlar ve hususiyetler taşır. Sevgili Efendimiz, "**senin şeytanın**" buyurmaktadır. Bu, insanlara mekir veren negatif bir cereyanın var olduğuna işaretir.

Neden Peygamberimiz o negatif cereyan için "**Müslüman ettim**" buyuruyor?

Bütün bu ilâhî tertip Deryayı Nuru Muhammed tertibidir. Her şey O'ndan yaratılmıştır. Şeytan denilen akım da Deryayı Nuru Muhammed'in içinde olan bir akımdır. O cereyanın kendi asliyeti olan Deryayı Nuru Muhammed'e itiraz etmesi olamaz. Çünkü kendi mevcudiyeti kalmaz, varlık sebebi ortadan kalkar.

Her şey Deryayı Nuru Muhammed'den hâsıl olduğu için O'na itiraz insanın kendi asliyetine itiraz olur. Hz. Muhammed'e karşı gelmek, karşı gelenin varlık feyzini ortadan kaldırır. Peki, bütün varlıkları yaratan kudret-i ilâhîye olan Allah'a itiraz edenin hali ne olur? Allah'a itiraz edenin de varlığının devam etmesi mümkün değildir?

İlk yaratılışta Deryayı Nuru Muhammed ismi ile âlemler yaratılmış ve O'ndan da Âdem halk edilmiştir. O zamana kadar şeytan var mıydı? Yoktu! Âdem yaratıldı, negatif enerjinin tatbikatı yine yok, ancak ne zaman ki Rabbimiz; "**Âdem'e secde edin**" buyurdu İblis itiraz etti. Yani Şeytan ismi negatif enerji tatbikatı olarak ortaya çıktı. Demek ki nefsanî itiraz Hz. Âdem'e itiraz ile başlamıştır. Aslında itirazın da yani şeytanın da varlık sebebi odur.

İnsan, Allah'ın zâtiyet-i ilâhîyesini temsil ediyor. Böyle düşünmek lazımdır. Kişi "*illa benim dediğim olsun*" der. Olsun da, istekler biter mi? Daha başka şeyler

ister. Hırstır insanı mahveden. Savaşlar, katliamlar her fenalıklar hırsların neticesidir. Peygamberimizin; "**şeytanımı müslüman ettim**" buyurması bir mânâda bu noktaya işaretler.

İlâhî yaratılış tertibini ve ilâhî vücut tatbikatını bu makamdan idrak edersek o zaman ruh olarak, vücut olarak, idrak olarak terakki ederiz.

Bu idrak ve imanda olan için negatif olan enerji pozitif hâle çevrilir. Artık şeytan ismi melek ismine tahvil olur. İtiraz hali gider kabul ve rıza hali galip gelir. Zaten şeytan isminin vazifesi menfiyi işaret ederek müsbeti ortaya çıkarmak içindi. Arzu edilen terakki hâsıl olunca şeytan ismi yerini melek ismine bırakır ve menfi tatbikatı müsbete tahvil olur.

"Ve nefahtü fihî min ruhî / Ona (Âdem'e) ruhumdan üfledim" sırrı, Allah'ın kul ismiyle görünmesini işaret etmektedir. O halde kul ölümü değil, Allah ile beraber olmayı talep eder. Onun için Allah'ımız; **"kullar ölmediği sürece beni göremez"** buyurarak vuslatı müjdelemiştir. Hususide, **"mûtû kable en temûtû - ölmeden evvel ölünüz,"** hakikatine işaret eden bu hâl esasen, **"kulum beni ister, halbuki Benim kulum iştiyakım daha fazladır,"** beyanında açık hale gelir.

Kadın asliyyetine İslâm ile birlikte kavuşmuştur. Kadının bilinçli olarak sevilme ve saygı gösterilmek şerefi yalnız İslâm kadınına nasip olmuştur. İslâm'dan evvel kadınlar bir meta, bir mal gibi telakki ediliyordu.

Allah'ımız Âdem için yine insan sureti üzere başka bir şahıs halketti ve ona “**kadın**” ismini verdi. Kadın kendi suretinde olduğu için Âdem ona müştak olmuştur. Bu hâl her insanın kendi nefesine iştiaak duymasını gösterir. **Bu nedenle erkeğe kadın sevdendirilmiştir.**

Allah da bizzat kendi sureti üzere halk ettiği Âdem'e (insana) muhabbet gösterir. Zira o insan Allah yurdundan olup Âdem'in muhabbeti hem kendi parçası olan kadına, hem de kendisini yaratan Hakk'a yönelmiştir.

‘Kadın erkekten ileri mi geri mi?’ mülahazaları yerine kadını hakikat ve yaratılış yönünden mütalaa etmek icap eder.

Bütün âlemlerin, nurundan yaratıldığı Peygamberimizin sözlerini her şeyin üzerinde düşünmek lazımdır.

Sevgili Peygamberimiz Allah'ımızın kadın vasıtasıyla kendi arzularının sıfat olarak bir kadından meydana gelmesi hususiyetini zikretmiştir. Hz. Peygamberimiz bütün bu âlemlerin “**bir nizam**” olarak meydana gelmesinde kadın isminin rolünü takdir etmektedir.

Kadın, insanlığın idamesi ve ruhun sıfat olarak görünmesindeki tatbikatta, bir yerde enerjinin varlığa dönüşünde önemli bir rolü üstelendiği için Peygamberimiz kadının bu hususiyetini övmüştür.

Kur'an'da kadın tek olarak zikredilmemiştir. Kadın ve erkek bir bütün olarak mütalaa edilmiştir.

Kur'an'da; "**ente ve zevcûke / sen ve zevcen**" olarak mütalaa ediliyor. Bugün ise kadın, tek başına ve pervasızca hareket edebileceğini sanıyor. Âdeminden koparak özgürlüğünü arıyor. Maddeye sahip olmakla yani ekonomik özgürlük ile kurtulacağını hesap ediyor. Kadını, Âdeminden yani Allah'ın nizamından koparan her ilham mekrîdir.

PEYGAMBERİMİZİN EVLİLİKLERİ

Sevgili Peygamberimizin evlilikleri ile ilgili sözleri kabul etmeyiz. Nedeni şudur: O zamanki yaşam adetlerinin paralelinde bir kabileden kız alınırsa o kabile ile harp bitmiş olurdu. Kabileler arasındaki harbi kaldırmak için de bu evlilikler yapılmıştır. Çünkü peygamberimiz bir devlet başkanı olmasına rağmen evlendiği kadınlar içinde kendisinden yaşlı ve çocuklu olanlar da vardı. Bunları nikahına alması ilâhî vazifesinin icabı idi.

Peygamberimiz aynı zamanda devlet başkanıydı,

arzu ettiği kadını alabilirdi. Peygamberimizin hanımları arasında şehid müslümanların hanımları da vardı. Peygamberimiz şehid müslümanların dul ve yalnız kalmış kadınlarını müslümanlara örnek olmak için aldı. Şehid müslümanların dul kalmış kadınları ile evlenmenin bir fazilet olduğunu ispat için bu fedakârlığı yapmıştır. Eğer Peygamberimiz bunu yapmasa idi daha sonraki devirlerde meydanda kalan şehid müslümanların dul hanımları ne olacaktı? Yetim çocukları ile meydanda kalmış perişan olmuş dul hanımlara kim el uzatacaktı? O takdirde İslâm'ın gelişmesinde ve yayılmasında zayıflık meydana gelebilirdi. **Kadınlar dul kalmak ve fakirlik korkusu ile kocalarını cihaddan alıkoyabilirlerdi.** Bu hadise aynı zamanda o devirlerde ve sonrasında müslüman hanımlar için bir sigorta gibi olmuştur.

Bu konuda şöyle bir husus daha vardır: O zamanda akrabalık çok önemli idi. Önemli bir şahsiyet ile akrabalık ve hısımlık kurmak çok önemli ve şerefli bir iş olarak telakki ediliyordu. O halde müslümanların Peygamberleri ile akraba olmasında muazzam bir sevinç ve şeref söz konusu idi. Nitekim Efendimizin en yakınlarından Hz.Ebu Bekir ve Hz.Ömer, kızlarını Efendimizle evlendirmek ve böylece yakınlıklarını akrabalık bağları ile de şereflelendirmek istemişlerdir. Efendimiz onların bu arzularını kırmamıştır.

Sevgili Efendimiz “**TIYN/ GÜZEL KOKU**”yu da zikret-

mişlerdir. Kadında da yaratılış kokusu vardır. "**Güzel koku**" erkek ile kadın arasında olan bir keyfiyettir ki, yaratılış kokusudur, yani Allah'ın ruhundan kuluna nefhettiği yaratılış kokusudur.

Allah'ın emri ile değerlendirilirse o zaman karı koca arasındaki sevgi tam olur. O zaman koca, karısının gerdanındaki kokuyu ilâhî bir yaratılış kokusu olarak idrak eder.

Doğru bir iman noktasında olan insandan güzel koku gelir. İnsanın kokusu bütün varlıklardan daha güzeldir. Çünkü insan "**Eşref-i Mâhlûkat**" olarak bütün varlıkların üzerinde Allah'a en yakın varlık olduğu için en güzel kokan varlıktır. Allah insanı "**Ahsen-i Takvim**" üzere en güzel şekilde yaratmıştır. Onu yalnızca cisim olarak değil, varlık olarak da ruh olarak da en güzel surette yaratmıştır. En güzel koku, onun varlığının meydana gelmesindeki koku olarak ifade edilmektedir. Peygamberimizin "**Tıyn**" olarak zikrettiği, yaratılış hususiyetinin kokusudur. Bu da Allah'a hamd ve şükürdür.

Yeni doğmuş bir bebeğin kokusu temiz ve saf bir kokudur. Çünkü o yeni yaratılmıştır. Ondan yaratılış kokusu gelmektedir. O koku kimden gelmektedir? O'nu yaratandan gelmektedir.

Kadınlar çocuk doğurduktan sonra çok güzel ko-

karlar. Allah'ımız dünyaya bir insan getirmesinin ikramı olarak kadına rahmet eder.

Üçüncü olarak da Peygamberimiz **NAMAZ**'ı zikretmiştir. Rabbimizde mevcut olan arzuların meydana gelmesi olarak insanın yaratılması bu yaratılışın hamd ve şükrü olarak namaz zikredilmiştir.

Sevgili Efendimiz bütün âlemlerde ve dünyada en güzel şekilde görünmüş ve insanlık anlayış ve tarifini en güzel şekilde anlatmıştır. Namaz ise bu anlayışın en güzel şekilde kabul ve idrakinin bir ifadesidir.

Namaz, müminin miracıdır. Miraç ise Hakikat-ül Hakayık-ı ilâhî ile müşerref olmaktır ki, bu lâyemut (ölümsüz) olarak nur-u hakikati müşahade mânâsındadır.

Sevgili Peygamberimiz daima Rabbine olan hamdını ve şükrünü eda etmiştir. Efendimizin namaz ibadetine olan hususi muhabbeti hadislerle tesbit edilmiştir.

Hz. Muhammed'in (s.a.v) muhabbeti Hüve'nin gayrında değildir. O miraçta iken bile gözü O'ndan başka hiçbir şeye meyletmemiştir. (Necm 17) O sadece Rabbi'ni istemiştir. Müslüman olan bir gönül de ancak O'nu sever ve O'ndan başka hiçbir şeye meyletmez.

Sevgili Efendimizin bir sevdiği var o da Rabbidir. Her şeyde O'nu görüyor, her varlıkta O'nu müşahade ediyor. O Rabbimizin aşığı değil mi? Başka bir şeye tenezzül eder mi? Ondan bir şemme duyduğunda sevgi ve aşkından kendinden geçiyor. Efendimiz **“gözümün nuru namazda kılındı”** buyuruyor. Namazını, gözümün nuru olarak niteliyor. Müslümanlar için, **“namaz kılar-ken Allah’ı görüyormuşçasına ibadet edin”** buyrulmuştur. Namaz Allah’ın huzurunda durmaktır.

Şems'in ayrılık hasreti ve muhabbeti ile yanan Hz. Mevlâna'ya, **“Şems-i Tebrîzî'yi Şam'da gördüm, sıhhati de yerindeydi.”** dendi. Mevlânâ, hil'atini (elbisesini) çıkarıp bu haberi getirene verdi. Orada bulunanlardan biri; **“O, Şems-i Tebrîzî'yi görmedi. Yalan söylüyor”** deyince, Mevlânâ da; **“Ona verdiğim bu elbise, sevdiğimin yalan haberinin müjdesidir. Onun hakîkî haberini getirene canımı veririm.”** diye cevap verdi.

İSLÂM'DA EVLİLİK HUSUSİYETİ

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Sevgili Efendimiz; "**Kim evlenirse dininin yarısını tamamlamış olur; kalan diğer yarısı hakkında ise Allah'tan korksun!**" (*Taberânî, Mucemül Evsat*) buyurmuşlardır.

İslâmiyet müslümanların manevî ve maddi olarak nasıl yürümesi icap ettiğine dair tavsiye ve hususiyetleri ihtiva eder. İslâm, böylelikle insanların nasıl terakki edeceğini açıklar. İnsanlar, Allah'ın nizamını tatbik ederlerse, ilâhî hakikati daha ileri idrak edip, yaşamlarını daha güzel hâle getirebilirler. Evlilik de, Allah'ımızın bu dünya yaşamı için lütfettiği nizamlardan birisidir.

Peygamber Efendimiz; "**Evlenmek dinin yarısıdır.**" buyurduğu hâlde evlenmeyerek maneviyatta yürüdüğünü iddia edenler de vardır.

Evlenmeyen, nefsi tanımayan, ruhu bilmeyen, aile, çocuk, eş sevgisini tatmayan bir kimse başına topladığı insanlara nasıl yol gösterip irşad edecektir? Hz. Ömer evli olmayanlara devlette vazife bile vermezdi.

Bir erkek ile bir kadının evliliği hakikat anlamında ruh ve nefsin bir araya gelmesi olup, bu tertip Allah'a

aittir. Evlilik ile “**ruhaniyet**” ve “**nefsaniyet**” tahsil edilir. Erkek, kadındaki nefsi tanıyarak; kadın erkekteki ruhu ilâhiyi tanıyarak tammiyet kazanır. O halde evlilik İslâm'da büyük bir önem taşımaktadır. Allah'ın bu hükmünü değiştirmeye çalışmak makbul olmaz.

İnsanın dünyaya gelişindeki sebep, Allah'ın arzusundaki hususlarda terakki etmesi içindir. Hz.İsa hayatta bulunduğu dönemde evlenmemiş, çoluk çocuk sahibi olmamıştır. Hz. İsa'nın Allah'ın bir peygamberi olarak eksik kaldığı nefsî noktalarının ikmal edilmesi icap etmektedir. Bu sebeple Hz. İsa'nın kıyamete yakın yeryüzünde zuhur edeceği hakkında çok çeşitli rivayetler vardır. Hz. İsa "**Ruhullah**" olmasından dolayı, eksik kalmış olan nefsî terakkisini ikmal için yeryüzüne gelmesi beklenir. Çünkü Allah peygamberini hiçbir konuda eksik bırakmaz.

Hız. Abdülkadir Geylânî, "**Fethü'r Rabbani**" kitabında, "**Hız. İsa tekrar gelir evlenir ve çocukları olur; feyz-i vücudunu tamamlar ve gider**" buyurmuşlardır. Feyz-i vücud, Allah'ın dünya ile ilgili varlık feyzlerinin tamamlanması anlamına gelmektedir. Cismani tekâmül ruhi tekamül için elzemdir.

Ruh ve nefis olarak değerlendirildiğinde, muhakkak ki Rabbimiz insanı bir erkek ve bir kadından halketti. Evlenmeye karşı olan dünyadaki tekamüle de karşı

olmak durumuna düşer. Evlenip çocuk sahibi olunmalı ki, nesiller de devam etsin. Bu, Allah'ımızın arzusudur. Bu hususta Peygamberimizin emirlerine muhalefet etmek, kabul edilmez. Dikkat edilirse bazı beden özürlü insanlar bile evlenme gayreti içindedir. Onlar bu gayretleri ile Allah'ın rahmetine mazhar olurlar.

Sevgili Efendimiz hadis-i şeriflerinde; **"Nikah benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimle amel etmezse benden değildir. Evleniniz! Zira ben, diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuz ile iftihar edeceğim. Kimin maddi imkânı varsa hemen evlensin. Kim maddi imkân bulamazsa (Allah onu fazlından zengin kılincaya kadar) oruç tutsun."** buyurmuşlardır.

Peygamberimizin evlilikleri muhakkak ki onun sünnetidir. Sünnet, Peygamberimizin yaşamına uygun yaşamaktır. O zaman bir müslüman evlendiğinde Peygamberimizin sünnetini yerine getirmiş olur.

Düsturun yani Allah nizamının en mühim rüknü evliliktir. Çünkü Allah önce Âdem'i sonra ona zevce olarak Havva'yı yaratmıştır.

Allah âlemlerdeki nizamını Âdem ile bildirmiştir. Onunla bildirdiği nizamına bütün varlıkların uymasını arzu etmiştir. Böylece Allah'ın musavvirindeki arzusunun hususiyeti meydana çıkmış oldu. Bu arzusunun tatbikatı-

nı da Âdem ile belirtmiş oldu. Âdem'e bir ikram yaparak Havva'yı Âdem'den halk etti ve ona zevce olarak ihsan etti. O halde burada ilâhi düstur meydana çıkmış oldu.

Kadın ve erkeğin birlikteliği yani ruh ve nefsin bir araya gelmesi Allah'ın arzusu ile olmaktadır. Evlilik dünyevî bir akittir ve dünyada geçerlidir, ruh ve nefis birlikteliği ise ebedidir. Yaratılışın Hz. Âdem ve Hz. Havva ile başladığı idrakinde olmak lazımdır.

Dünyadaki evlilik ruh ve nefsin birlikteliği olarak görülürse o zaman evlilik dünyevî bir tatbikat olmanın üzerinde evlenen erkek ve kadının Âdem ve Havva olmak için attığı bir adım olur.

Allah'ı tam temsil eden varlık olan Âdem'in zuhuru, Allah'ın Âdem arzusundan kaynaklanmaktadır ki, dünyada yaşadığımız her şey, bütün istekler, tatbikatlar Allah'ın Âdem arzusunda mündemiçtir.

Allah, Âdem'e vermiş olduğu nefisten kadın varlığını meydana getirdiği için nefis noktasında eksik kalan erkek varlığı kadın varlığına yine nefis noktasında muhtaç olmuştur. Kadın varlığı için de, vücudu aslîsi olan erkek varlığına muhtaciyeti söz konusudur. Kur'an, kadını aile varlığının dışında yalnız başına bir varlık olarak değerlendirmemiştir. O halde erkek ve kadın varlığının birbirlerine olan muhtaciyetleri sebebiyle, birlikte olmalara-

rından dolayı tamma ermeleri mümkün olmaktadır. Aksi halde erkek de kadın da yalnız başlarına eksik kalmaktadırlar.

Allah, erkek ve kadını birbirlerine muhtaç kılmıştır. Erkeğin bu muhtaçlığını düşünmesi lazımdır. Karısına eziyet edenlerin, kadına olan muhtaciyetlerini düşünmeleri gerekir.

Kadında şöyle bir duygu olabilir: *‘Madem ki kocam bana nefiste muhtaçtır ben de ona istediğimi yaptırayım.’* Bu düşünce istismardır, makbul değildir. Erkeğin ve kadının vazifeleri dinimizde belirtilmiştir.

“**Âdem**” kelimesi insan varlığının mânâsıdır. Âdem programında Allah, musavvirindeki insanı ifade ediyor. Allah’ın insan arzusunda erkek de kadın da vardır. Allah’ımız insanı yaratırken Âdem olarak değerlendirmiştir.

Âdem’in, Allah’ın ilâhî nizamını tatbik etmekle mükellef olduğunu idrak etmesi icap eder. Kadın da bu nizamın bir parçasıdır. Kadının, Âdem’e tabi olması ve ona itaati Allah’ın düsturunu yerine getirmesi anlamını taşır. Âdem için de Allah’ın yarattığı varlıklara Allah’ın programını ve nizamını tatbik etmek mecburiyeti vardır. Allah’ın bu nizam ve düsturunun tatbikatında, Allah rızası için çekilen zahmetler, o varlığın Allah yolundaki mücahedesidir.

Âdem noktasında olması gereken insanın yaşamındaki nizamın bozulmasına paralel olarak dünya nizamı da bozuluyor. Düstur, Allah'ın Âdem nizamını tatbik etmektir.

Erkek nefis noktasını tanımak konusunda kadına muhtaçtır. O yüzden dinimizde evlilik emredilmiştir. Nefis olarak erkek kadına muhtaçtır. Erkek ve kadın için farz kılınan bu husus yani evlilik, dünyanın idamesi için lazım gelen bir unsurdur. Kadın ve erkek, bu birlikteliğin hakikat mânâsını idrak ederlerse Allah'ın makbulü olurlar.

Havva yasak ağaca yaklaşma konusunda Âdem'i ölümsüz yapmak istemiştir. Niyeti güzeldir, fakat irfan noktasından eksiktir. Havva heyecanına ve duygularına kapılmıştır. Davranışında Allah'ın nizamını esas almamıştır. Bu bir zaaftır. O yüzden karar ve hüküm yetkisi Âdem'e aittir.

Bu tatbikat ile Âdem de kendi nefsinı tanımış oldu. Ve Âdem o nefisle dünyaya inip mücadele etmek mecburiyetinde kaldı. Mücadele hem kendi içimizde taşıdığımız nefsimizle, hem de nefsi temsilen evlenilen kadın ile yapılmaktadır. Kadın nefis noktasında erkeği imtihana çeken bir isimdir. Kadın içimizde taşıdığımız nefsin temsilcisidir. Ona tam olarak söz geçirilemiyor, çünkü o kendisini ayrı bir varlık olarak görebiliyor. Aslında bu bir nefsi mücadeledir ki, dünyada tatbikattadır.

Hz. Peygamberimiz (s.a.v) "**Kadını olmayan erkek miskindir, miskindir!**" buyurmuşlardır. Yanındakiler: "*Çokça malı olsa da mı?*" dediler. "**Evet, çokça malı olsa da**" buyurdular. Sözlerine devamla: "**Kocası olmayan kadın da miskinedir miskinedir!**" buyurdular. Yanındakiler: "*Çokça malı olsa da mı?*" dediler. Aleyhissalatu vesselam: "**Evet kadının çok malı olsa da!**" buyurdular. (*İbnu Ebi Necih Kütübü Sitte Hadis No: 5625*)

Bazı kadınlar evlenmek istemiyor. Aynı şey bazı erkekler için de geçerlidir. Erkek ve kadının birbirini suçlaması diye birşey olmamalıdır. Çünkü erkek ve kadın bir bütünün parçalarıdır. Evlenmeye itiraz edilmemelidir.

Sevgili Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: "**Bazı kimselere ne oluyor ki, şöyle şöyle demişler. Ama ben hem namaz kılar, hem uyurum. Bazen oruç tutar, bazen de tutmam. Kadınlarla da evlenirim. İşte her kim benim sünnetimden yüz çevirirse benden değildir.**" (*Sahih-i Müslim: 2487*)

İslâm'daki evlilik nizamını Allah'ın koyduğu bir düstur olarak düşünmek lazımdır. Elbette yaratan kudret-i ilâhiye yarattığı varlıkların hakkını en iyi tespit eder.

İslâm geleneğinde, "**Allah'ın emri ve peygamberin kavli**" ile kız istenmektedir. Bu da evliliğin Allah'ın programı olduğunun idraki içinde olunduğunu göstermektedir.

Bir gün Peygamberimiz yakınlarından birine; "**Seni evlendireyim**" buyurdu o zât da kabul etti ve Peygamberimiz; "**şu kadınla**" deyince o da hemen " *Aldım ve kabul ettim.*" dedi. Peygamberimiz; "**Kadını görmeyecek misin?**" diye sorunca, "**Siz istedikten sonra kabulümdür.**" dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz, "**Olmaz, sen git ve onu gör; sen onu veya o seni beğenmeyebilir, aksi takdirde her iki tarafa da zulmetmiş oluruz**" buyurdu.

Kadın ve erkek cismaniyet olarak düşünülüyor. Esasında manevî olarak düşünülmesi gerekir. Allah'ın arzu etmiş olduğu ve tatbikini istediği karı-kocalık son derece ulvi bir hususiyet arz etmektedir.

Hacca gitmiş bir kadın kocasına "artık *seninle kardeş olduk*" deyince Hz. Süreyya bunu kabul etmemiş; "**Bunca sene kadınlık etmiş de, şimdi mi kardeş oldu? Kadın kocasına hanımı olarak hizmet etsin daha makbul olur.**" buyurmuştur.

Evlilikte koca ve kadın arasındaki beraberlik ruh ve nefis ittifakı yapılması anlamındadır. O halde evlilik bu anlatımı ifade ediyor. Başkasının hanımına bakmak bu ittifaka müdahaledir. Evli kadın evli olduğu ruhu temsil ediyor, başkasının buna müdahalesi makbul olmaz. Kaçamak ve mekri şeyler insana tatlı gelir ve alışkanlık yapar, bunlardan kaçınmak lazımdır.

Kadını bir hükmi şahsiyet haline getiriyorlar; yani her istediğini yapabilir diye düşünüyorlar. Kadındaki hürriyetin ölçüsü nedir? Kadın, eğer erkek başka bir kadına giderse kabul etmiyor. Kadın böyle bir şey yaparsa hem ruhî hem cismani kabul görmez. Bu zamanda dine sahip olmak azim bir mücadele ister.

Kıyamet zamanı her şeyde olduğu gibi kadın ve erkek münasebetlerinde de aşırı bir yozlaşma görülmektedir. Maddî ve manevî ahlâka dikkat, maneviyatta şarttır.

Evlilikle Allah'ımız kadın ve erkeğin bir vücut halindeki beraberliğini istiyor. O zaman Allah'ın hitabı yerini bulacaktır. Allah ayrılığı değil, tevhidi makbul tutar.

Allah evlilik birliğini işaret buyuruyor. Ruh ve nefsin birleşmesi bir varlığı gösterir. Evlilik birliği, Allah'ın birliğini işaret eder. Bu iman ve idrakte olan erkek ve hanımın birleşmesi makbul bir evlilik birliğini göstermektedir.

Kocanın ve hanımın bir araya gelmesi Allah'ın tertibi ve takdir-i ilâhîsidir. Erkek ve kadın kelimelerinin mânâsını idrak etmek icap eder. O yüzden nikâhı bütün dünyada dini kimseler kıyar. Ancak çok ileri medeniyetlerde hatta bazı özel toplumlarda ilericinin de ilericisi oldukları için nikâhı din adamlarına değil de, belediye memurlarına kıydırıyorlar!

Allah'ı şahit tutarak kıyılan bir nikâhta eşler ilâhî âlemde bu evliliğin şartlarının yerine getirilip getirilmediğinin hesabının sorulacağını bilir ve evlilik hayatı boyunca bu idrakte olur.

Evlenirken kadını Allah'ın bir emri ve vediası, Allah'ın bir ihsanı olarak görmek lazımdır. İnsanda ruh da var nefis de var. İnsan kendi nefesine kabul ettiremediğini kadına kabul ettirmeye çalışmamalıdır.

Bir erkek ve bir kadın evlenirken; **"Bu ilâhî bir emirdir. Allah'ın bir nizamını ve emrini yerine getiriyoruz, bu bizden istenen ilâhî bir husustur"** düşüncesinde ve idrakinde olmalıdırlar.

Karı koca evlendiği günün gecesi, **"Yarabbi ilâhî tertibin icabı bizi bir aile yaptın,"** diyerek kulluğu ikrar ve şükrünü eda etmek için erkek önde, kadın arkada yaratılmadaki teşkilatlanmaya işareten, mabudiyet ve tâbiyetin bir vücut olduğunun işareti olarak şükür makamında namaz kılmaları makbul olsa gerekir.

Ehl-i zahir kadın erkek münasebetleri söz konusu olduğunda bu konuyu cinsellik açısından değerlendirmekte başka hususları konuşmamaktadır. Kadın erkek münasebetleri sadece cinsellikle mi ilgilidir?

Her âlemin kendine mahsus zevkleri olduğuna gö-

re cismaniyeti dünyada bırakarak gittiğimiz ilâhî âlemin de kendine mahsus zevkleri olduğu muhakkaktır. Burada bulunduğumuz âlem '**esfele safilin**' yani aşağıların en aşağısı olduğuna ve ilâhî âlem ise en yüksek duyguların ve hissiyatın olduğu âlem olduğuna göre o zaman bu konunun çok daha yüksek bir şekilde tecelli edeceği düşünülmelidir.

Kadının, erkeğinin **Ruhullah** hasletini tam kabul etmesi, erkeğin de kadını nefsin görüldüğü nokta olduğunu tam kabul etmesi ile hakikat noktası zuhur eder. Halbuki bugün kadın erkeği için, "**benim asliyetim**" erkek de kadın için, "**benim parçamdır**" demiyor.

Erkek kadını vücudunun bir parçası diye bakarsa ona zarar veremez. Kadın da, "**benim asliyetim kocamdır**" diyorsa ona itiraz edemez.

Kadın erkeğe emanettir. Bu emanete dikkat edilmesi icap eder. Sevgili Efendimiz; "**Eşinizi üzmeyin. O, Allahu teâlânın size emanetidir.**" (Müslim) buyurmuşlardır.

Bir erkek kadınla evlenirken; "**Bu, Allah'ın bana lütfettiği eşimdir**" idrakinde olmalıdır. Kadın erkeğin uşağı veya kölesi değildir. Kadın, erkeğe Allah'ın emanetidir. Erkek Allah'ın bu emanetinin, kadın da erkeğe Allah tarafından emanet edildiğinin idrakinde olmalıdır.

Sevgili Efendimiz Veda Hutbesi'nde şöyle buyurmuşlardır:

“Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah'ın emaneti olarak aldınız ve onların namusunu kendinize Allah'ın emriyle helal kıldınız. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, kadınların da sizin üzerinizde hakkı vardır.”

Bakara sûresi 228. âyetinde;

"...Kadınların, yükümlülükleri kadar meşru hakları vardır. Yalnız erkeklerin kadınlar üzerinde bir derece farkı vardır. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." buyrulmaktadır.

Allah'ın emrinin dışında kendi düşüncelerine göre kadını ve kocayı değerlendirmek, bu iki isim tatbikatını birbirlerinden ayrı varlıklar olarak mütalaa etmek makbul olmasa gerekir.

Allah rızası için evlenen karı koca evlat sahibi oldukları zaman da o evlada başka bir nazarla bakarlar. Onu, Allah'ın bir hediyesi olarak görürler. Allah rızası için bir araya gelen karı kocanın evladı bu sevginin bir mahsulüdür. Bu idrakte olan karı kocanın meydana getirdiği çocuk, onların Allah'ın nizamına uyduklarını gösteren bir ifadedir.

Allah kadına evladını sevmeye arzusu vermeseydi hiçbir kadın çocuk doğurup bakmazdı. Çocuk her ikisine de aittir. Ancak nefsin ruha tabiiyeti icap eder, çünkü kararı ruh verecektir. Çocuk hakkında hüküm vermek yetkisi babaya aittir.

Bakara suresi 233. âyetinde;

"Emzirmeyi tamamlamak isteyen (baba) için, anneler çocuklarını iki tam yıl emzirirler... Eğer ana ve baba birbiriyle görüşerek ve karşılıklı anlaşarak çocuğu memeden kesmek isterlerse, kendilerine günah yoktur." buyrulmaktadır.

Eşlerin çocukları ile ilgili olarak müştereken aldıkları kararlarda bir kusur yoktur. Ancak Allah, bir tarafın diğer tarafa sormadan aldığı ve tatbik ettiği kararı makbul tutmuyor. Çocuktan anne sütü kesilecekse bu kararda hem annenin ve hem de babanın müşterek kararı olmalıdır. Aksi halde bir taraf diğer tarafa zulmetmiş olur.

Sevgili Efendimiz; **"Hiçbir evlât, babasının hakkını ödeyemez. Şayet onu köle olarak bulur ve satın alıp âzâd ederse, babalık hakkını ancak ödemiş olur."** (Müslim, İtk, 25; Ebû Dâvûd, Edeb, 119-120; Tirmizî, Birr, 8/1906)

Başka bir hadis-i şerifte; **"Babanın oğluna**

duâsı, peygamberin ümmetine duâsı gibidir." buyrulmuştur. (Süyûtî, II, 12/4199)

Resulullah (sav): **"Baba cennetin orta kapısıdır. Dilersen bu kapıyı terket, dilersen muhafaza et"** (Ebu`d-Derda)

"Cennet annelerin ayakları altındadır." (Kenz-ül Ummal, Hadis: 45439.) buyuran Sevgili Efendimiz ailede hem babaya hem de anneye hürmet edilmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

Ailenin dini vecibeleri için baba sorumludur. Aile babadan ne gördü ise ona uyacaktır. Herkes kendi yaratılışının idrakine vardığı zaman Allah'tan bağışlanma isteyecektir. Yani erkek kendi vazifelerini kadın da kendi vazifelerini yerine getirmelidir.

Ümmü Seleme anlatıyor: Resulullah (s.a.v) buyurdular ki; **"Bir kadın, kocası kendisinden razı olduğu halde ölürse cennete girer."** (Tirmizi, Rada 10)

Ahzab sûresi 31. âyetinde;

"Ve aranızdan kim Allah'a ve Resulüne boyun eğer ve salih amel işlerse ona ecirini iki kere veririz ve onun için rızık-ı kerîm hazırlarız" buyrulmaktadır.

Hanımlar kocalarını daima desteklemelidirler. Kim Allah'a ve Resul'üne hizmet ederken bunu ihlas ve aşk ile yapıyor ise Allah ona rahmetini gani kılar. Burada Hz. Hatice Validemizin makamını da işaret vardır. Hz. Hatice herşeyi ile kendisini Hz. Muhammed'e vakfeylemiştir. İşte hizmet böyle yapılırsa karşılığında rızk-ı kerîm verilir. Rızk-ı kerîmin mânâsı şudur ki, ölçüsü, haddi ve sınırı olmayan rızık demektir.

Aynı idealde birleşen çiftler, dünyasal rızıklarının artmasını Allah'tan isterlerse makbul olur. Bizler an tecellisine tâbiyiz. Saati gelmiş ise Allah kişiye lütfeder. Rızkın takdiri Allah'a aittir.

Rızkı verenin Allah olduğu idrakine gelinirse, o zaman kişi her zaman zengindir. O'nun için zahmetlere katlanmış, Hakka kavuşmak için koşan talibi Allah zelil etmez ve kimseye de muhtaç etmez. Allah, "**O zaten bana muhtaç, ben onu başkasına muhtaç eder miyim**" buyurur. O, kendisine dönük olan âşıkları kimseye mecbur etmez. Bu yüzden O'nun âşıklarının kimseye te-nezzülü yoktur. Allah onun rızkını da verir, neşesini de verir, zevkini de verir.

Hz. Pâk Muhammed Ali; "**Hz. Süreyya son günlerinde gıdası 24 saatte suda haşlanmış bir rafa-dan yumurta idi. Bu hâle rağmen merdivenden inerken basamakların gıcırdadığını ve kametle-rinde bir eğrilik bulunmadığını**" ifade etmişlerdir.

Peki kim doyururdu? **“Onları Allah zengin kılar, Allah doyurur.”**

Dünyevî makamlar o kimselerin gözlerini kör etmiştir. O'nun âşıkları ise başındaki taç mı, kılıç mı, hiç farkında değildir. Çünkü onlar hep Hakk ile meşguldür. Senin sevgilinin güzellikte eşi yok ise, ufak tefek kusurlar için neden O'na muğber oluyorsun.

Allah'ımızın güzellikte bir eşi yoktur, ufak tefek kırılmalar elbette olur. O seni hoş karşılıyor da, neden sen hoş karşılamıyorsun. Arada sırada âşık ile maşuk arasında civelere, kırılmalar olur, ancak kırgınlık olmaz, gerçek âşık bunu yapamaz.

Onsuz yaşayabileceğin bir sevgiliyi terk et, onsuz yaşayamayacağın bir sevgiliyi terk etmek ise akıllılık değildir. Çünkü Allah seninle ebedi beraber; bu dünyada da ahirette de beraberdir. Bu dünyada birisini seversin, sonra kaybedersin. Peki, onunla beraber sen de ölür müsün? Sen kaldın o gitti, buna beraberlik denmez. Ama ikiniz de Hakk muhabbetini taşıyorsanız o zaman ebedî olursunuz.

Bir kadın ve bir erkek aynı ideali paylaşıyorsa birlik ve beraberlik içindedirler. Neşeler ve zevkler ayrı ise onları bir arada tutmak mümkün olmaz. İdealler, sevgiler ve aşklar birse o zaman ebedî berabersin. Sen de ebedi

olmayan sevgiliyi terk et, kalbinden çıkar o sevgiyi.

Ne erkek kadınsız yaşayabilir ne de kadın erkeksiz yaşayabilir. Ancak evlilik fedakârlık isteyen bir husustur. Kadın için de erkek için de... Kadın ve erkek her ikisi de Allah'ın onlara lütfetmiş olduğu nizam içinde bu özveriyi göstermeleri icap eder.

Eşlerin hastalıkta birbirlerine destek olmaları evliliğin farziyetlerindendir.

Birlikte yaşlanan eşlerin birbirlerine destek olmaları, karşılıklı anlayış ve hoşgörü içerisinde birbirlerini incitmeden, gücendirmeden davranmaları elbette ki makbul olur. Çünkü yaşlılık insanın yalnızlaştığı ve sohbet edecek bir gönül aradığı dönemdir. Bu dönemde eşlerin birbirlerine olan ihtiyaçları daha da fazladır.

Karı ve kocanın birbirlerine zulmetmeleri makbul değildir. Kadın da, erkek de kendilerine düşen vazifeyi hakkıyla yapmalıdır. Çünkü Allah iki cinsi de bir maksada müstenit olarak yaratmıştır. Eğer yapmazlarsa zulmetmiş olurlar. Allah zulmü sevmez, **“Ben sana her şeyi verdim, ama sen kendine düşeni yapmıyorsun”** diye makbul tutmaz.

Karı koca, incir çekirdeğini doldurmayacak şeyler için münakaşa edeceklerine birlik olarak maneviyata yönelip, Allah'ı bilip öğrenmeye çalışmalıdırlar. Kişinin de-

recesi, ilim ile ölçülür. Allah için ne kadar çok bilirse, Allah onu o dereceden kabul edecektir. **"Hiç bilenle bilmeyen müsavi olur mu?"** (Zümer 9) buyrulmuştur.

Peygamberimiz; **"boşanmak Allah'ın hoşuna gitmeyen işlerdendir"** buyurmuştur. Bütün bunlar dinimizde evlenmenin teşvik edildiğini boşanmanın ise ancak başka bir çare kalmadığında başvurulması gerektiğini işaret eder.

Ahirette insanlar kendi yaratılışlarının hakikatini idrak ettikleri zaman halleri nice olacaktır? Erkekler ve kadınlar Allah'ın onlara verdikleri vasfı idrak etmelidirler. Son zamanda erkeğin ve kadının Allah tarafından tayin edilmiş olan yerlerinin belli olması icap etmektedir. Erkekler ve kadınlar Allah'ın onları yaratma maksadını yakında anlayacaklardır.

Hiz. İmam-ı Ali'den nakledilmiştir: **"Hz. Hatice 25 yıl Resul-i Ekrem (s.a.v) ile ortak bir yaşam sürdü. Eğer hayatta kalsaydı Allah Resulü (s.a.v) ömrünün sonuna kadar bir başka kadınla evlenmezdi."** Çünkü Hiz. Hatice Validemiz hayırlı kadın isminin temsil ettiği bütün müspet hasletleri kendisinde toplamıştır. **Hiz. Hatice, hayırlı olandır.** Onda hiçbir eksiklik yoktur. Hiz. Hatice Validemiz Allah'ımızın hanım varlığındaki arzusunun en mükemmel örneğidir.

İslâm'a göre kadın ve evlilik nasıl olmalıdır. Allah'ımızın hususiyede arzuları nelerdir? Hayırlı kadının hususiyetleri nedir? Nasıl olmalıdır? Bunun iyi anlaşılması icap eder. Bütün kadınların kendilerine Hz. Hatice'yi örnek alarak evlilik hayatlarını düzenlemeleri gerekir.

Nûr sûresi 3. âyetinde;

"Zina eden erkek ancak, zina eden veya müşrike (şirk koşan) bir kadınla evlenir. Zina eden bir kadınla da ancak zina eden veya müşrik (şirk koşan) bir erkek evlenir. Ve böylesi müminlere haram kılınmıştır." buyrulmaktadır.

Erkek ve kadının Allah'ı idrak edip mesut olarak yaşayabilmeleri için ikisinin de aynı düşünce ve idealde birleşmeleri icap eder.

İnsan önce sever daha sonra aklına danışır. Evleneceği kişi ile ilgili araştırma yapar. Evlenip evlenemeyeceğini aklına sorar. Sonra da aklına göre hüküm verir. Sevgi tam oturmaz ise iş muallâkta kalır.

İLÂHÎ ÂLEMDE TATBİKATLAR DEĞİŞİKTİR.

Bedenimiz bu dünyaya aittir. İnsanların manevi tecellilerine ve makamlarına göre ilâhî âlemde nasıl bir vü-

cud lütfedileceği bilinmemektedir. Vücut, insanın bu dünyada yaşaması için lütfedilmiştir. İlâhî âleme intikal edildiğinde bu dünyadaki yiyecek ve içecekler olmazsa insanın bu dünyada sahip olduğu midenin ne hükmü kalır.

İnsan ibadet eder ve secde ederek Allah'a yakınlık bulmak ister. Belki ilâhî âlemin secdesi de başkadır. İnsanın Allah'a secde etmesi kalpten akla gelen bir tatbikattır. Kalp iman taşır, o iman akla gelir ve secde tatbikatı olur. Namaz kılan emri akıldan değil gönlünden alır. Gönülde duyulan aşk ile insan bir şey yapmak ister ve akla namaz kılmak emrini verir. Sevgi akılla olmaz, sevgi kalp ile ilgilidir.

İlâhî âleme intikal edildiğinde dünyadaki evliliklerin devam edeceğine dair bir kayıt yoktur. Ruh ve nefis birleşecektir ama aynı hanım ile aynı koca beraber olmayabilir. Orada tam bir uygunluk olması lazımdır. Eşlerden biri manevî, diğeri manevî değilse o zaman ilâhî âlemde beraberlik olmayabilir.

Allah'ımız ilâhî âlemde ruhu temsil eden erkeğe kendi nefsinden halkettiği eşler lütfedecektir ki, onları hiçbir göz görmemiştir. O vücudun bir parçası olduğundan dolayı o sadece halkedildiği vücuda yani kendi asliyyetine iştisak duyacaktır. Başkasına nazar etmesi olmaz. Bu tatbikat Allah'ımızın kendinden kendine lütfettiği bir tatbikattır. "**Benden Bana**" zuhur eden tatbikat tam tevhid noktasıdır.

ALLAH'A VE KOCAYA SADAKATİN SEMBOLÜ

Hız. Hatice Validemiz Kureyşliler arasında, **Seyyidet-ü Nisa / Kureyşli Kadınların Hanımefendisi** diye bilinirdi. O diğer insanlara örnek olması dolayısıyla '**Tâhire**' yani '**temiz hanım**' diye de ifade edilirdi.

Hız. Hatice olgun bir hanımdır, hayat tecrübesi ile-ridir. Hız. Muhammed'in (s.a.v) herkesten farklı olduğunu anlamıştır. Bir erkekte aranan vasıfların en yüksekini onda görmüştür.

Nisa suresi 34. âyette buyruldu ki;

"Saliha kadınlar itaatkâr olanlar ve Allah'ın korunmasını emrettiği (mahremiyeti) koruyanlardır."

Elbette Hız. Hatice validemiz Kur'an'da övülmüş ve örnek gösterilmiş olan **saliha kadının** temsil noktasıdır. Hız. Hatice validemizin yaşantısında bütün müslümanlar için bir mesaj vardır. Kocaya olan tam itaat, İslâm için yapmış olduğu fedakarlıklar. Çocuklarını yetiştirmesi gibi... Yani bir müslüman aile için kadının vazifeleri ve sorumlulukları nelerdir? Bunların temsil noktası olarak Hız. Hatice validemizi düşünmek gerekir.

Hz. Hatice, Peygamber Efendimizden evvel de evlilik yapmıştır. Ancak evliliğin ve ailenin nasıl bir mazhariyet taşıması gerektiği Hz. Muhammed (s.a.v) ile yapmış olduğu evliliğin neticesinde ortaya çıkmıştır. Bu konuda en mükemmel örnek Hz. Peygamberimiz ile Hz. Hatice Validemizin yapmış olduğu evliliktir.

Sevgili Peygamberimizin Hz. Hatice Validemiz ile evliliği aslında bütün dünya insanların nasıl bir evlilik yapması gerektiğini işaret etmektedir. Burada asıl mânâ Allah'ımızın lütfetmiş olduğu erkek ve kadının aile olarak birlikteliğinin ve dünyada kendi yerlerine bırakacakları evlatlarının iman ve inanç olarak nasıl olması lazım geldiğini işaret etmektedir.

HÂTİME

B i s m i l l a h i r r a h m a n i r r a h i m

Erkek ve kadın birbirlerinin yaratılış gayesine uygun olarak hareket ederlerse dünya sükûna ve selâmete kavuşur.

Allah'ımız insan macerasını Hz. Âdem ve Hz. Havva ile başlatmıştır. İnsanların çoğunluğu bu nizamı reddediyorsa, erkek varlığının ruhu temsil ettiğine inanmıyorsa, kadın varlığının nefsi temsil ettiğine inanmıyorsa, hanımlar kocalarına 'Âdemimdir' nazarıyla bakmıyorsa, bunun neticesi ne olacaktır?

Âdem ve Havva'nın yeryüzüne inmesi ile dünya yaşamı başladığına göre, dünya yaşamında aile düzeninin bozulması dünyanın yaratılış gayesini ortadan kaldırır.

Îlâhî âlemden buraya müsbeti ve menfiyi tahsil edip öğrenmek için gönderilen insan bu arzuya uygun hareket etmelidir. Erkek ve kadın arasındaki münasebette Allah nizamı dikkate alınmazsa dünya yaşamı için endişe edilmelidir.

Allah erkek ve kadını yaratarak bir nizam kurmuştur. İlk yaratılış bozulursa o zaman geri kalan program

da bozular. Çünkü Allah'ın programı bunun üzerine kurulmuştur. Dünya nizamı Âdem ve Havva ile başladığına göre nihayet de buna göre olacaktır. Çünkü her şey başladığı gibi sona erer.

Bugün Allah'a doğru bir imanın kalmadığı, insan münasebetlerinin yozlaştığı, Allah'ın kadın ve erkek olarak yaratmasına itiraz edenlerin her yeri kapladığı görülmektedir. Kadınlar bir üstünlük iddiası içindedirler, ancak bu üstünlük iddiasının neyi ifade ettiğini kendileri de tam mânâsı ile idrak etmiş değillerdir. Kadınların çağdaşlık adı altındaki itirazları ilâhî nizama ve ilâhî arzuya uymamaktadır. Kadınlar nefis varlığının ağırlığı altındadır. Ama bunu dengeleyecek olan ruh varlığına da itiraz etmektedirler.

Bir ailenin yıkılması, dünyanın kıyamet ile yıkılması gibidir. Dünya yaşamı sürdürülmek isteniyorsa erkek ve kadını Allah'ın nizamı içerisinde mütalaa edip, Allah'ın lütfettiği ilâhî vazifeleri de bu paralelde yerine getirmek icap eder.

Allah, kocaya vazife vermiştir. Ailesine sahip çıkacaktır. Onların bakımı, yaşamı hep kocanın omuzlarındadır.

Kadınların ekonomik ve sosyal özgürlük peşinde koştuğu bu zamanda kadın varlığı ile ilgili bir ikaza ihti-

yağ vardır. Böyle bir ortamda Hz. Hatice Validemizi idrak kolay olmasa gerekir.

Bugüne kadar Hz. Hatice Validemize uymuş olan hanımlar muhakkak ki vardır, ama son zamanda çoğunluğun uymadığı, bu bakımdan toplumlarda huzursuzluk olduğu görülmektedir.

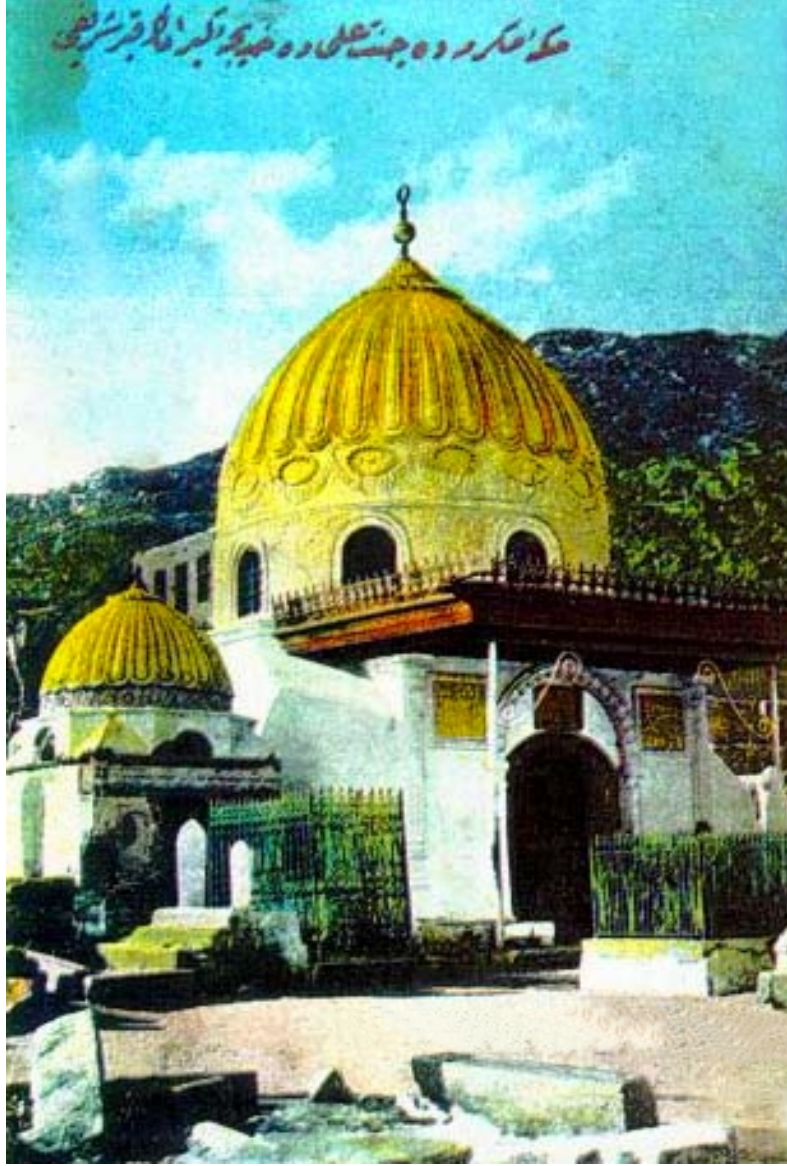
Kadının, ruhu ve asliyeti olan kocasına tâbi olması, onun Âdem sırrındaki hususiyetini tasdik etmesi icap eder.

Erkeğin kadına, kadının da erkeğe itirazı Allah'ın tertibine itirazdır. Bu tartışmaları bırakıp Allah'ın nizamına uymak lazımdır. Yaşam şartlarının zorlamasından kaynaklanan eksikliklerimiz olabilir. Hiç kimse dinin kurallarını tastamam yerine getirdiğini iddia edemez. Nizamı yerine getirmekte eksiklikler olabilir. Ancak Allah'ın bu nizamının aynen kabul edilmesi gerekir; nizama itiraz makbul olmaz.

Eksikliklerimiz ve yanılmalarımız için Rabbimizin af ve mağfiretine iltica ederiz.

Hüve't Tevfikü'r Refîk

ELL HACC HÜSEYİN VEDAD



Hicaz Osmanlı yönetiminde iken Hz. Hatice Validemizin kabri resimde görülen büyük kubbe altında idi.
(Mekke-Cennetul Mualla)



Hiz. Hatice Validemizin kabrinin 90'lı yıllardaki görüntüsü



1926'da Mekke'yi ele geçiren Suud hanedanı birçok İslâm büyüğünün mezarına yaptıkları gibi Hazreti Hatice'nin türbesini de yıkıp, ortadan kaldırmışlardır. Cennetul Mualla Kabristanı ve Hiz. Hatice Validemizin kabr-i şerifleri bugün bu hâldedir.

L Ü G A T Ç E

C

Cem: Toplama. Bir yere getirme.

D

Dehr Sırrı: Hz. Peygamberin "**Dehre sövmeyiniz**" hadis-i şerifindeki hakikat.

E

Esfele Safilin: Aşağıların en aşağısı. Dünya hayatı.

F

Fevk: Yüksek derece. Yukarı.

Fil Vakası: Peygamberimizin doğumundan elli gün kadar evvel Kâbe'nin tahribine gelen fillerle donanmış Habeş ordusunun Kâbe'nin sahibi olan Allah tarafından Ebabil kuşları ile helâk edilmesi olayı.

H

Hâne-i Saadet: Peygamberimizin evi.

Hâsıl: Husule gelen. Çıkan, meydana gelen.

Hilaf: Ters, karşı, zıd. Karşı koymak. Muhalefet etmek.

İ

İkrar: Açıktan söylemek. Kabul ve tasdik etmek.

İnfak: Sadaka vermek. Allah yolunda harcama yapmak.

İnkıta': Tükenme. Kesilme. Arkası gelmeme.

İntişar: Dağılmak. Yayılmak.

İnzal: İndirme. İndirilme. Nüzul ettirme.

İrsal: Göndermek, gönderilmek, yollamak.

İştıyak: Arzu ve şevk. Hasret çekmek. Özlemek.

İzdivac: Evlenmek.

İzhar: Açığa vurma. Meydana çıkarma.

K

Kesb: Elde etmek. Edinmek.

Kureyşî: Kureyş Kabilesinden olan.

M-N

Maşuk: Aşık olunan. Sevgili.

Meşakkat: Zahmet. Sıkıntı. Güçlük. Zorluk.

Muallâk: Havada boşta duran. Hakkında karar verilmemiş, hallolunmamış.

Muğber: Dargın, küskün.

Mutmainn(e): İçi rahat. Müsterih. Şüphesi kalmamış. Emin.

Muzaf: Bağlı. Bağlanmış.

Mücehhez: Noksanları tamamlanarak hazırlanmış.

Müdrîk: Akli eren. Anlayan. Kavrayan, akıllı.

Mükâleme: Karşılıklı konuşma. Anlaşma. Müzakere.

Münadî: Nidâ eden, seslenen, çağırın.

Müsavi: Birbirine denk olmak, aynı seviyede olmak.

Müşahede: Gözle görmek. Seyrederek anlamak. Seyretmek.

Müşfik: Şefkatle seven. Acıyan, merhametli.

Müşrik: Şirk koşan.

Mütalaa: etraflıca düşünmek, okumak, tetkik etmek.

Namus-u Ekber: Vahiy meleği Cebrail.

Nutfe: Duru ve sâfi su. Meni.

R

Refika: Eş, yoldaş.

Ruh-i Aslî: Deryayı Nuru Muhammed

S-Ş

Seyr-i Sülûk: Manevi yolda terbiye görmek.

Sulb: Sülâle, zürriyet.

Şek: Şüphe.

Şemme: Koku.

T

Tahakküm: Zorbalık etmek. Zorla hükmetmek.

Tâhire: Temiz. Pâk.

Tecelliyat: Tecelliler.

Tefekkür: Düşünmek.

Tekellüm: Konuşmak. Söylemek.

Ü

Ünsiyet: Dostluk, yakınlık.

V

Vatan-ı Aslî: Ahiret yurdu.

Vecibe: Dinde yerine getirilmesi lâzım gelen vazifeler.

Vedia: Emanet.

Vuslat: Sevdiğine kavuşma, ulaşma.

Y

Yevmi'l Ahir: Ahiret Günü.

Z

Zâtüz Zât: Zatî Veli.

Zelil: Hor, hakir.

Zevce: Eş.

YAYIMLANMIŞ ESERLER

1.KURBU NEVAFİL (DUA KİTABI)

2.HİDAYET-İ İLMİYE

3.İSLÂMDA MANEVİ HAKİKATLER VE YOLLAR

4.SÜREYYA DİVANI (İlaveli İkinci Basım)

5.FETHÜL AHFA

6.ZİKİR VE NEFİS MERTEBELERİ

7.EHL-İ BEYT

8.RİSALET-İ GAVSİYYE

9.YİRMİ ÜÇ YIL

10.HATMÜL VELÂYET

11.HAKİKAT KÖŞESİ

12.İLÂHİ İKAZ

13.KELÂM-I MANEVİ SOHBETLER

14.ESMÂ-İ CELÎLE-İ İLÂHİYE İSM-İ AZAM-I HUSUSİ

15.HZ. FÂTİME

16.EL MUSAVVİR

17.MEKTÛB-İ TİRMİZÎ

18.SEB'AN MİNEL MESANİ

19.MUHABBETLİ GÖNÜLLERE BİR TEZKİRE

20.RUHULLAH

21.VAHDET -İ VÜCUD

22.VAHİY VE AKIL

23.DÜSTUR

24.MÜRŞİD-İ MUHKEM Dervîş-î Sadık

25.ÂYETLER VE HADİSLER

26.İNKİLÂB-I KEBİR ASLA KALBOLUŞ

27.DERYAYI NURU MUHAMMED

28.SIRR-I HATMÜL VELÂYET

29. GÜLZÂR-I MA'RİFET

30. NAME-İ HUSUSİYE

31. EL HÜVE

32. KUR'AN-I SIRR-I İLÂHÎ

33. ÂDEM'DEN GÜNÜMÜZE ALLAH DİNİ

34. HAZRETİ HATİCE